Bijlage 2
(Behandeld in DB
11 april 2019)

CONCEPT

Jaarstukken 2018

Deel 1: Jaarverslag 2018

DEEL 1: JAARVERSLAG 2018

1 Inleiding en Samenvatting 2

1.1 Kernagenda en speerpunten 2

1.2 Speerpunten 2

1.3 Samenvatting van de financiën in 2018 6

1.4 Voorstel resultaatbestemming 2018 8

2 Kerntaken 9

2.1 Concrete activiteiten en resultaten in 2018 9

2.1.1 Platform 9

2.1.2 Regionaal Beleid 11

2.1.3 Programmering 14

2.1.4 Monitoring 18

2.1.5 Instrumentontwikkeling 20

2.1.6 Lobby 20

2.2 Financieel overzicht kerntaken 21

2.2.1. Werkbudgetten 22

2.2.2. Decentralisatie Uitkering Bevolkingsdaling 24

2.2.3 Regionale Initiatieven 25

2.2.4 Brede Doel Uitkering 25

2.2.5 Formatie en bezetting programma activiteiten 25

2.2.6 Afwikkeling GBRD 26

3 Flexibele Schil 27

4 Overhead en bedrijfsvoering en Frictiebudget 29

4.1 Bedrijfsvoering 29

4.2 Loonkosten, formatie en bezetting 30

4.3 Frictiekosten 31

5 Algemene dekkingsmiddelen 33

6 Mutaties reserves 34

7 Geconsolideerde jaarrekening 35

8 Paragrafen 39

8.1. Weerstandsvermogen / Reserves en Voorzieningen 39

8.1.1 Reserves 39

8.1.2 Voorzieningen 41

8.1.3 Financiële Kengetallen 41

8.2. Risicobeheersing 43

8.3 Financiering 45

Bijlage 1 Geconsolideerd overzicht ingedeeld naar structureel en incidenteel 47

1 Inleiding en Samenvatting

In 2014 is gestart met de nieuwe invulling van de regionale samenwerking in Parkstad nadat door de raden van de acht deelnemende gemeenten in oktober 2013 was ingestemd met de uitgangspunten voor de toekomstige regionale samenwerking voor wat betreft de kernagenda, de bestuurlijke inrichting, het Regiobureau en de met deze samenwerking samenhangende financiën. Sindsdien is de samenwerking verder uitgediept en hebben de bestuurscommissies binnen de kernagenda een groot aantal activiteiten ontplooid en in gang gezet. In de jaarstukken wordt daarvan verslag gedaan in relatie tot de in 2018 beschikbaar gestelde middelen. De jaarstukken bestaan uit 2 delen:

1. Het jaarverslag 2018 met een inhoudelijke en financiële verantwoording ingedeeld naar de in de begroting 2018 opgenomen programmastructuur en aangevuld met de verplichte paragrafen.
2. De jaarrekening 2018 ingedeeld in balans en winst- en verliesrekening, inclusief toelichtingen.

Voor de opbouw van de beide documenten wordt verwezen naar de inhoudsopgave.

1.1 Kernagenda en speerpunten

In de regionale samenwerking is er een cruciale rol weggelegd voor de vier bestuurscommissies, samengesteld uit de portefeuillehouders van de deelnemende gemeenten. De bestuurscommissies zijn gegroepeerd rondom de vier kernthema's:

- Wonen en herstructurering
- Ruimte
- Mobiliteit
- Economie en toerisme

Naast de taken en bevoegdheden van de bestuurscommissies heeft het dagelijks bestuur taken op het terrein van regionale samenwerking (organisatie van de bestuurlijke samenwerking in Parkstadverband, regio- en grensoverschrijdende samenwerking, regiobijdragen, verdeling van middelen en bedrijfsvoering).

1.2 Speerpunten

In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de activiteiten en resultaten in 2018 binnen de kernthema's. Parkstad is binnen de kerntaken op een groot aantal terreinen actief. Deze ambities komen voort uit wat de gemeenten van Parkstad vragen om regionaal zaken op te pakken en te ontwikkelen. Daarbinnen is sprake van een beperkt aantal speerpunten, die – gelet op de beperkte middelen en personele capaciteit – in de uitvoering van 2018 prioriteit hebben gekregen. Die prioriteiten (die als zodanig zijn opgenomen in het jaarplan 2018) zijn in belangrijke mate ontleend aan de Ontwikkelagenda Parkstad, die op 3 maart 2015 door de 8 colleges is vastgesteld

Uitvoering speerpunten 2018	
1. PALET BC Ruimte	Binnen het Uitvoeringsprogramma PALET 3.0 zijn regionale samenwerking, efficiënt werken en het creëren van massa binnen projecten speerpunten. Een aantal projecten op het terrein van energiebesparing en duurzame energieopwekking is in 2018 verder opgepakt via de PALET-Broedkamer en Thematafels waarbij gemeenten, Parkstad of externe partijen de trekkers zijn. Uit een tussenevaluatie van PALET 3.0 is gebleken dat er nog geen zicht is op het behalen van de 2020-doelstellingen: er moet worden bijgeschakeld. In 2018 is gestart met de verduurzaming van kantoren en bedrijfshallen i.s.m. de RUD Zuid-Limburg, de stimulering van energiecoöperaties, is een regionale beleidsregel opgesteld, een communicatietraject 'Toekomst Tour' uitgevoerd en is vervolg gegeven aan het Zonnepanelenproject Parkstad: per einde 2018 waren er bijna 3.000 deelnemers. In 2018 zijn in Zuid-Limburgs verband eerste stappen gezet om te komen tot een Regionale Energie Strategie (RES) Zuid-Limburg, als onderdeel van het Klimaatakkoord.

Uitvoering speerpunten 2018	
2. Intergemeentelijke Structuurvisie / Regionale Omgevingsvisie BC Ruimte	Vanuit de 'mid-term review' uit 2015, de aanstaande Omgevingswet, de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) en de herijking van het POL is in het najaar 2018 een procesvoorstel uitgewerkt om te komen tot een regionaal afstemmingsdocument c.q. een regionale bouwsteen. Deze dient als kader voor gemeentelijke omgevingsvisies, die gemeenten ingevolge de aanstaande Omgevingswet komende jaren dienen op te stellen. Doel is in gezamenlijkheid een instrument te ontwikkelen om integraal (i.p.v. sectoraal) en op regionaal schaalniveau (vanwege het gemeentegrens overstijgende karakter van de problematiek en opgaven) te kunnen sturen op ruimtelijke ontwikkelingen en programma's.
3. Duurzame mobiliteit BC Mobiliteit	*Openbaar vervoer:* Parkstad werkte de afgelopen jaren met de provincie en gemeenten aan goede (elektrische) regionale treinverbinding naar Aken, een intercity Eindhoven-Heerlen-Aken/Keulen en de Avantislijn. In 2018 is gewerkt aan de elektrificatie van het spoor Landgraaf-Duitse grens, de spoorverdubbeling van Heerlen-Landgraaf en het doortrekken van de Heuvellandlijn naar Kerkrade-West. In de herfst is de elektrificatie gereed gekomen. Door problemen met de toelating van de treinstellen van Arriva in zowel Duitsland en België is de deadline van de dienstregeling van 15 december 2018 niet gehaald en rijdt de Drielandentrein pas in 2019 de grens over. Voor de spoorverdubbeling Heerlen-Landgraaf verlopen de voorbereidingen voorspoedig met het vizier op realisatie in 2021. In oktober 2018 tekenden Provincie Limburg, NVR, Ministerie IenW een Letter of Intent die o.a. voorsorteert op de realisatie van een IC vanuit Amsterdam richting Aken/Keulen. *Duurzame mobiliteit (PALET):* Coördinatie van Duurzame Mobiliteit vindt plaats vanuit de PALET thematafel Mobiliteit (onderdeel ambtelijk en bestuurlijk overleg mobiliteit). Vanuit deze thematafel en het EU project REFORM is in 2018 samen met stakeholders een actieplan duurzame mobiliteit opgesteld. Het plan om in 2018 over te gaan tot de oplevering van OV overstappunten (stations en bushaltes) is door de bestuurscommissie bij gebrek aan interesse bij gemeenten in die vorm stopgezet. *Buitenring:* In 2018 is verder gewerkt aan de aanpassing van 14 km bestaande weg en de aanleg van 12 km nieuwe weg. Er worden 39 kunstwerken zoals bruggen, viaducten en tunnels aangelegd, een ecoduct en 130 faunapassages, 17 ha natuurcompensatie en 25 geluidswerende voorzieningen. In 2018 zijn alle belangrijke wegdelen voor het verkeer opengesteld, behoudens de werkzaamheden bij Nuth en de turborotonde bij Schinnen. *Grensoverschrijdende samenwerking* Deze samenwerking op het gebied van mobiliteit vindt met name plaats met AVV/NVR, StädteRegion Aachen, Stadt Aachen, de AG Charlemagne, vervoerders en netwerkbeheerders, de Provincie en de betrokken Parkstadgemeenten.
4. Leisure BC Economie en Toerisme	Met een waardenplatform met verschillende partijen uit de regio is een document voor de toeristische identiteit van de regio opgesteld. Samen met het ambitiedocument dient dit als een bouwsteen om in 2019 te komen tot een Ontwikkelingsprogramma Toerisme Parkstad. Tevens is opdracht gegeven voor een ruimtelijke visualisatie van de versterking van het landschap van Parkstad. Voor de Leisurering zijn, na de eerdere uitvoering van de etalage GaiaZoo, meer concrete onderdelen zichtbaar geworden; het proeftracé van twee keer één kilometer van het technologisch lint bij Brunssum/Schinveld, het zichtbaar maken

Uitvoering speerpunten 2018	
	van het landschap langs de Buitenring, het arceren van de kruising met de Rode Beek die onder de Buitenring doorstroomt en is van de ZLSM-brug een verhalend scherm gemaakt met aan de ene kant het Miljoenenlijntje en aan de andere kant de fauna in de omgeving. Dit om de natuur, landschap en attracties beter zichtbaar te maken en te etaleren. Naast de bereikbaarheid wordt met de Leisurering met name de toeristische uitstraling van Parkstad op de Buitenring en de N281 versterkt. In 2019 wordt een plan van aanpak voor het vervolg van de Leisurering opgesteld. Met de Zuid-Limburgse gemeenten en de Provincie wordt, als een uitwerking van het POL, een visie vrijetijdseconomie Zuid-Limburg gemaakt. Het uitwerken van de visie wordt samen met partners uit de sector, als de VVV Zuid-Limburg, Recron en KHN, gedaan.
5. Retail BC Economie en Toerisme	De Structuurvisie Ruimtelijke Economie Zuid-Limburg (SVREZL) wordt in Parkstad voor wat betreft het thema retail vertaald in het Uitvoeringsprogramma Retail 2018-2025. Dit programma maakt werk van enerzijds de versterking van de winkelstructuur op gebiedsniveau, en anderzijds het onttrekken van in totaal 100.000m2 overtollige winkelmeters. Parkstad en de aangesloten gemeenten zijn in dat kader in gesprek met de provincie Limburg, MKB Parkstad, supermarktketens, het Ministerie van Economische Zaken en de Zuid-Limburgse gemeenten. Het uitvoeringsprogramma Retail is tevens onderdeel van de Regiodeal Parkstad. Het uitvoeringsprogramma 2018-2025 bestaat uit twee delen: A. Beleidskader (i.c. SVREZL: wat willen we bereiken?) en B. Programma 2018-2025 (hoe gaan we dat bereiken?). Onderdeel B valt uiteen in: 1. Samenwerking 2. Instrumentarium 3. Streetwise 4. Projecten/Gebiedsontwikkelingen 5. Randvoorwaarden 6. Nationale Retail Agenda
6. Woonvisie, Woningmarkt-programmering en Prestatieafspraken BC Wonen en Herstructurering	In 2018 is bij de 5 projecten van de Wijkenaanpak (Van der Laangelden) samen met de Provincie en gemeenten toegewerkt naar afspraken over de eindfase. De Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg en de Regionale Woonvisie zijn zowel regionaal als op de schaal van Zuid Limburg verder door vertaald in concrete beleidsregels, uitvoeringsprogramma's en regionale prestatieafspraken met corporaties en huurdersbelangenorganisaties (onder meer ook over duurzaamheid en wonen en zorg). Bovendien is er nog meer nadruk komen te liggen op de particuliere markt en is de beleggersmarkt meer in beeld. Dit vraagt andere interventies dan die in de sociale huursector maar die juist wel mogelijk worden gemaakt door de partners in de sociale huur. Dit heeft er mede toe geleid dat de aanpak van particulier bezit verankerd is in de kaders van de Regiodeal en in de Proeftuin inzake particulier bezit die in samenwerking met BZK op de schaal van Zuid Limburg in voorbereiding is als onderdeel van het Uitvoeringsprogramma Wonen Zuid-Limburg. Daarnaast is in 2018 bepaald, dat met inzet van een taskforce de woningmarktprogrammeringen van de drie Zuid Limburgse subregio's, versneld worden uitgevoerd. De actualisering van de woningmarktprogrammering heeft geleid tot een bevestiging en verdere concretisering van de weg die met de Structuurvisie is ingeslagen. Vanuit Parkstad werd ook in 2018 sterk de agenda bepaald van de samenwerking op de schaal van Zuid Limburg.

Uitvoering speerpunten 2018	
7. Aanpak Particulier Bezit BC Wonen en Herstructurering	In 2018 zijn voorbereidingen getroffen om dit thema verder op te schalen. Zowel in termen van gebieden als ook voor wat betreft het aantal betrokken partijen. De eerste pilots van het programma Particulier Bezit zijn in 2017 mede met inzet van DU Bevolkingsdaling uit 2016 gestart. Voor de periode 2017-2020 is aanvullend € 3,4 miljoen (€ 850.000 per jaar) vrijgemaakt voor de Aanpak Particulier Bezit. In 2018 is de aanpak van particulier bezit aanleiding voor een meer gebiedsgerichte benadering van problemen die zich voordoen in de wijken. Zowel in ruimtelijk als in sociaal opzicht speelt de problematiek in het particuliere bezit de hoofdrol. In 2018 heeft de bestuurscommissie stevig ingezet op dit speerpunt en bepaald dat dit aandachtsgebied en de onderliggende business cases voor de bestuurscommissie prioritair zijn; zowel voor wat betreft de Regiodeal als voor de meerjarige programmering van Parkstad In 2018 is dan ook bepaald dat deze middelen -waarvan de toewijzing de bevoegdheid van de bestuurscommissie is- gereserveerd worden voor de projecten die in het kader van de Regiodeal worden geselecteerd. De volgende projecten die middelen toegewezen hebben gekregen zijn relevant voor Wonen en herstructurering: • Aanpak particulier bezit Hoogbouw Rolduckerveld Kerkrade • Inponden • Aureliushof Heerlen • Programmatische aanpak particulier bezit voor de tranches 2017 t/m 2020
8. Inzet gelden bevolkingsdaling Bestuurscommissies en Dagelijks bestuur	Sinds 2016 krijgen de Parkstadgemeenten 5 jaar lang € 3,9 miljoen per jaar uitgekeerd op basis van de decentralisatie uitkering bevolkingsdaling. In Parkstadverband is besloten hiervan € 2.933.000 per jaar (75%) regionaal in te zetten. Aan de volgende projecten is in 2018 een bijdrage toegekend: • Herinrichting bedrijventerreinen Willem Sophia • Spoorverdubbeling Heerlen-Landgraaf • Leisure Lane • Slot Schaesberg • Integrale dorpontwikkeling Bocholtz • Verwoest kasteel Etzenrade • Regionale fietsverbinding Geul naar Geleenbeek • Programmatische aanpak particulier bezit
9. Samenwerking Bestuurscommissies en Dagelijks bestuur	Op 16 november 2018 heeft het Rijk in een brief van Minister Schouten een maximale bijdrage van 40 miljoen uit de Regio Envelop beschikbaar gesteld voor de Regiodeal Transformatie Parkstad. Rijk, Provincie en regio werken deze Regiodeal in de komende periode verder uit. Dit Leidt uiterlijk voorjaar 2019 tot een gezamenlijk investeringsprogramma voor de komende jaren. De gevolgen hiervan voor de Parkstad samenwerking en het Parkstadbureau zijn nog niet duidelijk. Zoals het er nu naar uit ziet zullen die groot zijn.

1.3 Samenvatting van de financiën in 2018

Geraamde kosten

De begroting 2018 was gebaseerd op de uitgangspunten van de regionale samenwerking met een beperkt activiteitenbudget (structureel € 500.000 per jaar) voor de Kernagenda en € 40.000 werkbudget subsidieverwerver.
Met ingang van 2016 krijgen de Parkstadgemeenten 5 jaar lang € 3,9 miljoen per jaar uitgekeerd op basis van decentralisatie uitkering bevolkingsdaling. In Parkstadverband is besloten hiervan € 2.933.000 per jaar regionaal in te zetten (75%).
Daarnaast werd rekening gehouden met verplichtingen van de Buitenring, loonkosten, kosten voor bedrijfsvoering en de kosten van de transitie (frictie).
Tenslotte zijn er nog kosten voor Regionale initiatieven en kosten uit de flexibele schil/AG Charlemagne welke een op een worden doorgefactureerd aan de gemeenten.

Geraamde dekking

Deze activiteiten werden gedekt door de gemeentelijke bijdragen aan Parkstad die in 2018 uitkwamen op € 3,1 miljoen en € 2.933.000 voor bestemming Decentralisatie Uitkering Bevolkingsdaling.
Daarnaast was er dekking uit de inzet van reserves en door inkomsten als gevolg van bijdragen van derden voor projecten.

In onderstaand overzicht wordt de begroting na verwerking van de 1e (jaarplan 2018) en de 2e (bestuursrapportage 2018) weergegeven. Ook de realisatie 2018 is hierin opgenomen.

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	2018	1e begrotings wijziging	2e begrotings wijziging	Begroting 2018 na 2e wijziging[1]	Realisatie 2018	Verschil
Werkbudget voor activiteiten (incl. Regiodeal)	540	972		1.512	1.463	-49
Projecten bestuurscommissies			105	105	470	365
Bestemming regionaal deel Decentralisatie Uitkering Bevolkingsdaling (DU)	2.933		58	2.991	2.991	0
Verplichtingen Buitenring	400			400	400	0
Financieringskosten buitenring	149			149	149	0
Regionale initiatieven	955			955	955	0
BDU	p.m.			p.m.	0	0
Flexibele schil / AG Charlemagne	50		414	464	464	0
Loonkosten formatie	1.073	70	45	1.188	1.204	16
Tijdelijke frictiekosten sociaal plan (hoort bij loonkosten)	30			30	30	0
Materiële kosten bedrijfsvoering en huisvesting	256	10		266	284	18
Resultaat voorgaand boekjaar		19	19	19	19	0
Kosten activiteiten	**6.386**	**1.071**	**641**	**8.079**	**8.429**	**350**
Bijdragen deelnemende gemeenten	2.049			2.049	2.049	0
Regionaal deel DU	2.933			2.933	2.933	0
Bijdragen gemeenten aan regionale initiatieven	955			955	956	1
Bijdragen gemeenten aan flexibele schil / AG Charlemagne	50		414	464	464	0
BDU	p.m.			p.m.	0	0
Bijdragen derden in projecten			105	105	471	366
Inzet reserve frictiekosten voor tijdelijke dekking structurele kosten	220	80	45	345	345	0
Inzet reserve frictiekosten voor naijlen frictiekosten	30			30	30	0
Inzet frictiereserve voor resultaatbestemming 2017		19	19	19	19	0
Inzet reserve werkbudget		113		113	113	0
Inzet programmareserve EFRO		859		859	859	0
Inzet reserve buitenring	149			149	149	0
Inzet reserve DU			58	58	58	0
Dekking activiteiten	**6.386**	**1.071**	**641**	**8.079**	**8.446**	**367**
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**	**17**	**17**

[1] Voor toelichting op de begrotingswijzigingen zie pagina 36.

In de begroting 2018 (na de 2e wijziging) was er dus sprake van een dekking van € 8,1 miljoen.
Hiervan was er voor activiteiten passend binnen de werkbudgetten van de bestuurscommissies en het dagelijks bestuur in totaal € 653.000 plus € 859.000 beschikbaar:

1. Structureel € 500.000 per jaar conform de uitgangspunten regionale samenwerking.
2. Structureel € 40.000 voor subsidieverwerver, tot en met 2019 gedekt uit de frictiereserve.
3. Incidenteel € 113.000 uit de niet bestede gelden 2017 (inzet reserve werkbudgetten algemeen bestuur) en € 859.000 budget Regiodeal afkomstig uit de niet bestede gelden inzake de programmareserve EFRO.

Daarnaast was er sprake van € 105.000 bijdragen aan projecten.

Gerealiseerd resultaat

Volgens de jaarrekening komt het financiële resultaat in 2018 uit op € 17.000 positief. Zie bovenstaande tabel. Dit resultaat is als volgt opgebouwd:

Herkomst van resultaat 2018	Bedragen * € 1.000
Werkbudget	49
Formatie	-16
Bedrijfsvoering	-18
Overig	2
Rekening resultaat 2018	**17**

Werkbudget

Het werkbudget is € 49.000 lager uitgekomen dan begroot. Dit betreft het werkbudget voor het Dagelijks Bestuur: De kosten voor communicatie zijn achtergebleven in verband met langdurige ziekte van de communicatie adviseur. De kosten van de collegeregiodagen waren lager doordat de tweedaagse college regiodag geen doorgang heeft gehad. De kosten voor lobby waren lager doordat er nog een verplichting uit voorgaande jaren is vrijgevallen (€ 14.000). Bij de resultaatbestemming zal worden voorgesteld om het resterende budget van het DB toe te voegen aan het werkbudget van 2019. In 2019 is een tweedaagse collegeregiodag naar Rotterdam gepland en zijn er naar verwachting extra kosten voor een mogelijke wijziging van de GR en de Regiodeal.

De financiering van projecten door derden is € 366.000 hoger uitgevallen dan begroot. Dit heeft geen effect op het resultaat omdat zowel de baten als de lasten worden opgehoogd voor het zelfde bedrag.

Formatie

Per saldo zijn de loonkosten € 16.000 hoger dan de begroting doordat er een afkoopsom is opgenomen voor een medewerker die uit dienst is getreden.

Bedrijfsvoering

De hogere bedrijfsvoeringskosten betreffen een overschrijding bij de eenmalige frictiekosten van € 25.000 als gevolg van de inhuur van een externe medewerker om de BDU projecten af te wikkelen met de Provincie en Gemeenten in verband met langdurige ziekte van de eigen medewerker.
De overige bedrijfsvoeringskosten kwamen per saldo lager uit dan begroot, onder andere als gevolg van een teruggave van teveel betaalde IPAP (€ 16.000) en een hogere doorbelasting aan projecten dan begroot (€10.000).

De algehele conclusie ten aanzien van het financiële resultaat is dat de afwijking per saldo slechts € 17.000 bedraagt ten opzichte van een omzet van ruim € 8 miljoen.

1.4 Voorstel resultaatbestemming 2018

Het voorstel is om – uitgaande van de herkomst van de onderdelen van het resultaat – hieraan een bestemming te geven. Dit leidt concreet tot het volgende voorstel:

Herkomst van resultaat 2018	Voorstel bestemming	Bedrag * € 1.000
Werkbudget	Toevoegen aan reserve werkbudget DB	49
Formatie	Dekking uit frictiereserve	-16
Bedrijfsvoering	Dekking uit frictiereserve	-18
Overig	Toevoegen aan frictiereserve	2
Rekening resultaat 2018		**17**

Per saldo wordt voorgesteld een bedrag van € 49 .000 te storten in de reserve werkbudget dagelijks bestuur en een bedrag van € 32.000 te onttrekken aan de frictiereserve.

Overwegingen bij het voorstel om *€ 49.000* toe te voegen aan het werkbudget Dagelijks Bestuur:
Het is staand beleid om programmagelden, die in enig jaar niet worden besteed, beschikbaar te houden voor programma-activiteiten in het daaropvolgende jaar. In lijn hiermee heeft het algemeen bestuur op 12 oktober 2016 (in het kader van de bestuursrapportage 2016) besloten:

1. Tot het instellen van een reserve werkbudget Algemeen Bestuur (en de afzonderlijke reserves op te heffen);
2. De in enig jaar overblijvende middelen uit de werkbudgetten toe te voegen aan de reserve werkbudget Algemeen Bestuur.

Vanuit een bestendige gedragslijn wordt voorgesteld de vrijvallende programmagelden ad € 49.000 toe te voegen aan de reserve werkbudget en toe te voegen aan het werkbudget Algemeen Bestuur en het vervolgens toe te wijzen aan het werkbudget van het DB voor 2019. Dit onder andere omdat in 2019 de twee daagse collegeregiodag in Rotterdam is gepland, die in 2018 geen doorgang heeft gehad en extra kosten als gevolg van een mogelijke wijziging van de GR en de Regiodeal. Het werkbudget van het DB van 2019 komt hiermee uit op € 144.000 (2018 € 120.000).

Het voorstel om een bedrag van *€ 32.000* te onttrekken aan de frictiereserve is gebaseerd op de volgende overwegingen:

- De hogere loonkosten worden met name veroorzaakt door een afkoopsom voor een medewerker die uit dienst is getreden. In overleg met het DB is besloten deze kosten te dekken uit de frictiereserve.
- De hogere kosten voor bedrijfsvoering worden vooral veroorzaakt door de inhuur voor de afwikkeling van BDU projecten van voorgaande jaren, als gevolg van langdurige ziekte van een eigen medewerker. Het past volledig in het doel van de frictiereserve om de hogere kosten voor frictie daaruit te dekken.

Overige: gezien geringe omvang toevoegen aan frictiereserve.

2 Kerntaken

2.1 Concrete activiteiten en resultaten in 2018

Naast de speerpunten zijn binnen Parkstad in 2018 een veelvoud van activiteiten uitgevoerd binnen de kernthema's. Hierna volgt een overzicht, waarbij de activiteiten zijn ingedeeld naar de hoofdfuncties:

- Platform
- Regionaal beleid
- Regionale Programmering
- Monitoring
- Instrumentontwikkeling
- Lobby

2.1.1 Platform

Samenwerking binnen Parkstad

Parkstad vormt in de eerste plaats een platform voor bestuurlijke afstemming en besluitvorming op de kernagenda thema's. In dat kader is het afgelopen jaar een scala aan activiteiten georganiseerd. Ze vormen de basis van de samenwerking en doen een aanzienlijk beroep op de personele capaciteit, die wordt ingezet voor de voorbereiding en de uitvoering van:

- vergaderingen van het algemeen en het dagelijks bestuur;
- vergaderingen per afzonderlijke Bestuurscommissie;
- gezamenlijke bijeenkomsten van de voorzitters van de bestuurscommissies en de voorzitter van het dagelijks bestuur;
- raadsinformatiebijeenkomsten;
- college-regio(mid)dagen,
- nieuwsbrieven;
- grensoverschrijdende samenwerking in de AG Charlemagne ondersteund via periodieke overleggen op ambtelijk en bestuurlijk niveau.

Samenwerking en externe oriëntatie

Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL)

De afgelopen jaren heeft Parkstad verder geïnvesteerd in de samenwerking op Zuid-Limburgs niveau, dat onder meer zijn beslag heeft gekregen in de uitwerkingen van het Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL 2014) zoals de Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg en de Structuurvisie Ruimtelijke Economie Zuid-Limburg. In 2016 hebben de 18 Zuid-Limburgse colleges en het college van GS de 'Bestuursovereenkomst Regionale Afspraken Zuid-Limburg' ondertekend. Naar aanleiding van de POL-uitwerkingen is deze Bestuursovereenkomst in 2017 geactualiseerd, besluitvorming hierover heeft bij 17 van de 18 gemeenten in 2018 plaatsgevonden. Inmiddels is de Provincie gestart met de aanpak van de opvolger die eind 2020 gereed moet zijn Dit is de POVI. Onderdeel van de aanpak is het actualiseren van de visie op Zuid Limburg. Voor het maken van de POVI wordt gebruik gemaakt van de bestaande samenwerkingsstructuur, met een overkoepelend Bestuurlijk Kernoverleg, en Bestuurlijke Overleggen op het gebied van Wonen, Ruimtelijke Economie, Nationaal landschap en Energie. Ambtelijk is er het kernteam ZL, en zijn er inhoudelijke werkgroepen waarin ook Parkstad vertegenwoordigd is.

MKB Parkstad

De afstemming met MKB Parkstad is, met name voor het thema retail, gecontinueerd door middel van structureel overleg tussen Parkstad en de Commissie Retail van MKB Parkstad. Daarnaast participeert MKB Parkstad in diverse gebiedsontwikkelingsprocessen en –projecten die in het kader van het Uitvoeringsprogramma Retail zijn gestart met gemeenten, supermarktketens, Streetwise en ondernemersverenigingen. Tevens wordt in voorkomende gevallen van casuïstiek – zowel binnen als buiten Parkstad - de afstemming gezocht met MKB Parkstad. In 2018 is door beide partijen uitgesproken om de

samenwerking tussen MKB Parkstad en Stadsregio Parkstad verder te versterken, in 2019 wordt dit verder vorm gegeven.

Supermarktketens
In navolging van het convenant met de Aldi (2016) wordt op regionaal niveau het overleg met verschillende supermarktketens voortgezet. De supermarkten vormen de ruggengraat van de winkelstructuur in Parkstad en in overleg met deze supermarkten proberen we voor beide partijen win-winsituaties te creëren. Het doel voor de Stadsregio is daarbij om filialen van de supermarkten binnen de in de Structuurvisie Ruimtelijke Economie Zuid-Limburg (SVREZL) aangewezen winkelclusters te positioneren, zodat zij deze winkelclusters verder gaan versterken.

Economische Samenwerking Zuid-Limburg (ESZL)
Door de Bestuurscommissie Economie & Toerisme is in november 2018 besloten te verkennen waar de inhoudelijke verbinding kan worden gelegd tussen de programmalijnen van ESZL en Parkstad. Bestuurlijk is Parkstad bij het bestuur van ESZL aangehaakt door een (tijdelijke) vertegenwoordiger van de Bestuurscommissie Economie & Toerisme in het bestuur van ESZL. In 2019 wordt de verbinding verder vormgegeven.

Regionale Energie Strategie (RES) Zuid-Limburg
In het kader van het Klimaatakkoord is er voor gekozen de energietransitie in Nederland te versnellen via de regio. In Nederland zijn 30 regio's aangewezen om een Regionale Energie Strategie op te stellen. Op basis van het Energieconvenant Zuid-Limburg hebben de (nu) 16 samenwerkende gemeenten IPO, NVG en UvW laten weten samen één Regionale Energie Strategie te maken. Doel is via deze RES een aanbod aan het Rijk te doen hoe tot 2030 bijgedragen kan worden tot een landelijke CO2-reductie van 49%. Op 15 november 2018 is tijdens een bestuursbijeenkomst in Sittard bepaald dat de RES subregionaal wordt opgebouwd. Dat betekent dat PALET naar de kaders van de RES geconverteerd wordt, opgenomen wordt in de totale RES, echter zelfstandig kan blijven werken en opereren.

Gezamenlijke aanpak rondom de NOVI en uitwerking in gebiedsagenda en mogelijk perspectiefgebied
Bij het opstellen van het concept ontwerp Nationale Omgevingsvisie (Novi) is nadrukkelijk de samenwerking gezocht met de regio. Ook in Limburg zijn er een tweetal sessies gehouden, waarbij o.a. de Provincie, Parkstad, de gemeenten, maar ook andere partners aanwezig waren. De Novi maakt een differentiatie tussen gebieden, en houdt daarbij rekening met de verschillende mogelijkheden en uitdagingen. Als nadere uitwerking van de Novi worden samen met de regio's bestuursakkoorden en gebiedsagenda's opgesteld, waarin de samenwerking met het Rijk vorm krijgt.
De intentie is om landelijk een 8 á 10-tal gebieden aan te wijzen als perspectiefgebied, gebieden waarin de uitdagingen complex zijn. In deze gebieden krijgt de samenwerking tussen Rijk en regio nog sterker vorm. In de gesprekken met het Rijk is voorgesteld om in de vorm van een realisatiepact concreet met elkaar aan de slag te gaan. Met de recente Regiodeal van Parkstad en het Rijk op het thema demografische transitie is een eerste stap gezet om Zuid Limburg als perspectiefgebied voor een intensieve samenwerking met het Rijk in aanmerking te laten komen.
Financiële binding zal vooral programmatisch zijn. Om dit te realiseren moeten zaken aangepakt worden die de regionale aanpak te boven gaan (ofwel, zonder tussenkomst van het rijk krijg je het regionaal niet opgelost) en het betreft meerdere beleidsterreinen tegelijk. Als we het hier regionaal over eens kunnen worden, liggen er kansen als er vanuit de departementen een gebundelde inzet van middelen en instrumenten aan vast zit, mits er ook sprake is van middelen van de gezamenlijke overheden in de regio.

Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg/Regionale en Lokale Woonvisie 2017-2021
Door het gezamenlijk opstellen van kaders als de Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg en de Regionale en Lokale Woonvisie 2017-2021, is de samenwerking op Zuid-Limburgse schaal en de thematische afstemming tussen de gemeenten binnen Parkstad nóg beter dan voorheen uit de verf gekomen. Door de samenwerking bij Wonen op Zuid-Limburgse schaal, wordt het beleid van Parkstad steeds verder -ook buiten de regio Parkstad- uitgerold. Het agenderen van kwalitatieve vraagstukken is op beide schaalniveaus meer tot zijn recht gekomen. Daarbij is de rol en de input van partners in de markt nog belangrijker geworden. Mede als gevolg van gewijzigde wetgeving.

Bij thema's waarbij diversiteit in beleid tussen gemeenten of tussen de drie subregio's in Zuid-Limburg bestaat, wordt door bijvoorbeeld de provincie, corporaties en zorgpartijen aangedrongen op meer gezamenlijke afstemming om tot betere of effectievere maatregelen te komen.

De samenwerking tussen de Bestuurscommissie Wonen en Herstructurering, de corporaties verenigd in het ROW en de huurdersbelangenorganisaties verenigd in het ROH is in 2018 verder versterkt. De agenda's van de drie organisaties zijn op grond van de Structuurvisie Wonen Zuid Limburg en de Regionale Woonvisie strategisch sterker aan elkaar verbonden en geïntensiveerd. Dit heeft geleid tot het opstellen van Regionale prestatieafspraken, de zogenaamde Regionale samenwerkingsagenda die binnen Parkstad samen met 5 gemeenten, 7 corporaties en de huurdersbelangenorganisaties die in het ROH verenigd zijn, zijn opgesteld. Prestatieafspraken zijn lokaal geborgd in de wetgeving en "dwingen" de drie partijen tot verregaande afstemming over hun bijdrage aan de volkshuisvestelijke opgaven binnen een gemeente. Regionale prestatieafspraken zijn daarentegen niet geborgd in de wet. De regionale samenwerkingsagenda is dus gebaseerd op vrijwillige betrokkenheid en kent daardoor een hoge mate aan intrinsiek commitment van de deelnemende partijen. In het kader van deze regionale prestatieafspraken is er overeenstemming bereikt over het concreet invullen van de thema's uit de Regionale en lokale Woonvisie 2017-2021: Particuliere woningvoorraad, betaalbaarheid en beschikbaarheid van sociale huurwoningen, afstemming van wonen en zorg, huisvesting van urgente doelgroepen, verduurzaming en energetische prestaties, investeringen in de vrije sector huur en inzet voor leefbaarheid. Het betreft thema's, waarbij het voor de hand ligt ze op regionaal niveau af te stemmen en overeen te komen en waarbij indien nodig op lokaal niveau nog specifiek maatwerk en uitwerking op projectniveau kan plaatsvinden. Daarbij geldt, dat bepaalde aspecten van het thema Wonen en Zorg op het bord van de gemeenten liggen. Deze gemeentelijke taken (WMO, zorg en welzijn) zijn van grote invloed op volkshuisvestelijke vraagstukken en daarmee op de kwantitatieve en kwalitatieve woningmarktprogrammering, maar zijn niet gelinkt aan de kernagenda van Parkstad Limburg en zullen dan ook op andere bestuurlijke tafels in de regio eventueel hun vervolg moeten krijgen. Met het sluiten van de regionale prestatieafspraken wordt naar het Rijk een belangrijk signaal afgegeven over het commitment tussen de samenwerkende partijen en de verregaande samenwerking die in het kader van de Regiodeal vereist is.

Regio Deal

De samenwerking met BZK is in 2018 enigszins verlegd van het krimpteam naar een team dat zich bezig houdt met de Regio Deals en is bovendien sterk verbreed met andere relevante departementen. Zowel binnen de regio als op de schaal van Zuid-Limburg heeft Parkstad bureau de samenwerking met het Rijk sterk uitgebreid. Er is breed draagvlak voor de thema's die in het kader van krimp en achterstanden typerend zijn voor Parkstad. Naar aanleiding hiervan heeft het Rijk concreet aangegeven met Parkstad de verkenning voor een eventuele Regio Deal te willen aangaan.

In november 2018 is door het rijk besloten dat in het kader van de transformatieopgave van Parkstad een Regiodeal gesloten gaat worden en dat daarvoor vanuit de Regio-enveloppe het maximaal toegestane bedrag van €40 mio gelabeld wordt. Uit de 88 aanvragen landelijk is Parkstad daarmee de enige met het maximale bedrag van de 12 regio's die een Regio Deal met het rijk sluiten.

2.1.2 Regionaal Beleid

Regionaal Afstemmingsdocument / Omgevingsvisie

Met het oog op de veranderende ruimtelijke ordeningswetgeving (Omgevingswet), is de bestuurscommissie ruimte al in 2016 gestart met een voorbereidingstraject om te onderzoeken welk planologisch-juridisch instrument sturing kan geven aan de toekomstige ruimtelijk-economische ontwikkeling van de regio. De vigerende intergemeentelijke structuurvisie uit 2009 vormt het uitgangspunt, aangevuld met de mid-term review uit 2015, het POL en de actuele POL-uitwerkingen zoals SVREZL. Mede op basis van deelname aan het landelijk programma 'Aan de slag met de Omgevingswet', heeft de bestuurscommissie ruimte besloten om een regionaal afstemmingsdocument – als kader voor de gemeentelijke omgevingsvisies – te gaan uitwerken. Als eerste stap daarin wordt een inventarisatiefase uitgevoerd, om relevante regionale opgaven en thema's

en dwarsverbanden te duiden. Hierbij wordt aangehaakt op de herijking van het POL en de totstandkoming van de Nationale Omgevingsvisie (NOVI).

PALET: Parkstad Limburg EnergieTransitie

In 2015 hebben de acht gemeenteraden unaniem het kaderstellende energietransitiebeleid (Parkstad Limburg Energietransitie: PALET 1.0 en 2.0) vastgesteld. In 2016 heeft de bestuurscommissie ruimte dit beleid omgezet in een regionaal uitvoeringsprogramma PALET 3.0, waarbij de ambitie om in 2040 een energieneutrale regio te zijn is vertaald in concrete acties en projecten voor de eerste periode 2016-2020 en waarbij in 2020 minimaal 8% van de doelstelling tot 2040 moet zijn gerealiseerd. PALET 3.0 is tot stand gekomen door een intensieve samenwerking in de PALET-Broedkamer tussen Parkstad, de gemeentelijke energiecoördinatoren en externe experts. De innovatieve werkwijze en de gestructureerde procesmatige aanpak van PALET mag rekenen op landelijke aandacht. Zo is Parkstad een aantal keren uitgenodigd om in den lande PALET toe te lichten, wordt PALET gekopieerd in steden en regio's en wordt het als voorbeeld aangehaald in nationale debatten over de Regionale Energie Strategieën (RES) vanuit het Klimaatakkoord. De gemeente Schinnen heeft in 2017 – in het kader van het opgaan in de nieuwe gemeente Beekdaelen – besloten om het PALET-beleid uit Onderbanken en Nuth over te nemen.

Structuurvisie Ruimtelijke Economie Zuid-Limburg

In 2017 is de Structuurvisie Ruimtelijke Economie Zuid-Limburg vastgesteld door alle Zuid-Limburgse gemeenten. Hierin zijn afspraken gemaakt over de thema's detailhandel, kantoren en bedrijventerreinen. Volgens de afspraken van de SVREZL vindt op Zuid-Limburgse schaal danwel op Parkstad schaal afstemming en (bestuurlijke) advisering plaats over casuïstiek betreffende een van de drie thema's. Ook in 2018 is een aantal casussen behandeld.

Bedrijventerreinenvisie

Het onderdeel bedrijventerreinen wordt in Parkstad uitgewerkt in een Bedrijventerreinenvisie. In 2018 zijn de opgaven op het gebied van bedrijventerreinen voor de regio Parkstad nader onderzocht en geduid. Deze zijn in juli 2018 door de Bestuurscommissie Economie & Toerisme vastgesteld als de onderliggende opgaven voor de bedrijventerreinenvisie. In de tweede helft van 2018 is gestart met het opstellen van de bedrijventerreinenvisie.

Economisch profiel

In februari 2018 heeft de Bestuurscommissie Economie & Toerisme besloten dat economische structuurversterking weer het hart van de agenda van de Bestuurscommissie dient te worden, nadat de jaren ervoor in het teken hebben gestaan van herstructurering van de retail en bedrijventerreinen. Door de focus op de Regio Deal is dit in 2018 nog niet verder geconcretiseerd. Dit wordt in 2019, mede in relatie tot de Regio Deal, opgepakt.

Visie Vrijetijdseconomie Zuid-Limburg

Begin 2018 heeft een aanbestedingsprocedure plaats gevonden voor het opstellen van een ruimtelijk-economische visie op de vrijetijdseconomie van Zuid-Limburg en een concrete uitwerking van het dynamisch voorraadbeheer. Halverwege 2018 is vervolgens gestart met het door alle Zuid-Limburgse gemeenten en Provincie opstellen van de Visie Vrijetijdseconomie. Stakeholders als de VVV Zuid-Limburg, Recron en KHN zijn ook betrokken bij het proces.

Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg

De afgelopen jaren is ingezet op beleidsontwikkeling: de Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg en de Regionale Woonvisie Parkstad Limburg zijn beide in de periode 2016-2017 door alle gemeenteraden in Parkstad vastgesteld. De structuurvisie (SVWZL) is een gezamenlijke, Zuid-Limburgse ruimtelijke visie op de woningmarkt. Daarmee hebben gemeenten expliciet uitgesproken dat ruimtelijke ontwikkelingen binnen de ene gemeente directe invloed hebben op andere gemeenten. Ook erkennen zij met deze gemeenschappelijke aanpak dat onderlinge concurrentie leidt tot negatieve effecten die uiteindelijk ten koste gaan van de kracht van de regio.
Het kader voor de SVWZL is het Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL, 2014), met ruimtelijke principes, als "meer stad, meer land" (meer contrasten tussen stedelijk en landelijk gebied en concentreren van

grootschalige ontwikkelingen in de steden) en dynamisch voorraadbeheer (eerst verbeteren wat er al is, in lijn met de al eerder van Rijkswege verplicht gestelde Ladder voor Duurzame Verstedelijking die voorschrijft om eerst naar de regionale behoefte te kijken en in hoeverre deze kan worden opgevangen in bestaand vastgoed, voordat nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen aan de orde kunnen zijn). De werking van de structuurvisie is geborgd in een Provinciale verordening die in december 2016 is vastgesteld en vervolgens in 2018 nogmaals gewijzigd is vastgesteld in Provinciale Staten. De provincie zal op basis van die verordening optreden tegen gemeenten die zich niet aan de beleidsafspraken uit deze visie houden. Enerzijds betreft het dus een vrijwillig commitment aan zelfbindende kaders, anderzijds wordt dwingend door de provincie toegezien op de naleving. In 2017 zijn de Bestuursafspraken geactualiseerd en in 2018 ter besluitvorming aan de colleges en de drie subregio's voorgelegd. Binnen Parkstad zijn deze bestuursafspraken met de Provincie namens alle gemeenten getekend.

In 2018 is ingezet op de uitvoeringsplannen achter zowel de Structuurvisie als de Woonvisie. Voor het uitvoeren van deze visies hebben de regio en zijn de gemeenten veel belang bij de samenwerking met stakeholders in het veld. Het is daarom een belangrijk speerpunt om op regionaal, provinciaal en (inter)nationaal niveau tussen overheden en marktpartijen coalities te smeden. Door de herziening vande Woningwet in 2015 zijn de verhoudingen tussen gemeente, huurdersbelangenverenigingen en woningcorporaties drastisch gewijzigd. In het kader van de wet dienen gemeenten over een Woonvisie te beschikken, waarop woningcorporaties een 'bod' kunnen doen om samen met gemeenten en huurdersorganisaties tot prestatieafspraken te komen. Ook is de volkshuisvestelijke opgave binnen Parkstad en Zuid-Limburg sterk gewijzigd. De opgave is meer gericht op vervanging van en vernieuwing in de bestaande voorraad en herbestemming in plaats van op uitbreiding. De leegstandsproblematiek is verschoven van de huursector naar de koopsector.

Het volkshuisvestingsbeleid in heel Limburg is in 2018 zowel bestuurlijk als politiek onder een vergrootglas komen te liggen. Dit heeft ertoe geleid, dat de bestuurders van de gemeenten in Zuid Limburg nog duidelijker stelling hebben genomen over de verdeling van taken en bevoegdheden tussen Provincie en de regio's. de drie regio's hebben een oproep aan de provincie gedaan de bevoegdheden van de gemeenten en de regio's te respecteren. De Structuurvisie is zelfbindend beleid van de (toen nog) 18 gemeenten, waarbij de Provincie kan interveniëren als één van de partijen afwijkt van dit zelfbindende beleid. Wel heeft dit onder meer geleid tot aanpassing van de verordening van 2015. De drie subregio's hebben in 2018 als reactie op de gebeurtenissen in 2018 en als antwoord op de voortgangsrapportage Agenda Limburgse Woningmarkt najaar 2018 van Gedeputeerde Staten van de Provincie Limburg besloten dat de Structuurvisie leidend is en niet gewijzigd wordt. Wel zal een evaluatie die in 2020 gepland staat al in de tweede helft van 2019 worden voorbereid en opgestart. Een taskforce voor de versnelling van de uitvoering van plannen in de programmeringen wordt ingesteld. Er wordt een regionale aanpak ontwikkeld om de ongewenste planvoorraad aan te pakken. Met o.a. het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de Provincie Limburg wordt een traject ingezet om een aanpak van de particuliere woningvoorraad uit te werken, gericht op experimenten en pilots. Bovendien wordt in het eerste kwartaal van 2019 een voorstel uitgewerkt om tijdelijk een versoepeling van de compensatiemogelijkheden voor goede woningbouwplannen mogelijk te maken.

Ander vraagstuk dat ook nog steeds erg tastbaar is bij volkshuisvestelijke vraagstukken, zijn de stelselwijzigingen die doorgevoerd in het sociale domein. De gevolgen van de decentralisatie en van het scheiden van wonen en zorg voor volkshuisvesting krijgen zowel binnen Parkstad alsook binnen de Provincie steeds meer aandacht. Door Parkstad is het thema op veel tafels geagendeerd. Samen met provincie, zorgpartijen en corporaties is onderzocht welke acties moeten worden ondernomen. Deze acties zijn in 2017 uitgewerkt in een Jaarplan Wonen en Zorg dat nu bij zowel WMO, als bij corporaties als bij zorgpartijen kwesties agendeert die in 2018 op verschillende tafels behandeld zijn. Een voorwaarde om te kunnen doorpakken is echter wel dat ook de andere partijen middelen, capaciteit en financiën bij elkaar moeten brengen om door te kunnen gaan op de ingezette lijn en om de acties ook concreet te kunnen uitvoeren. De versplintering van bevoegdheden op dit gebied heeft ook in 2018 tot vertraging in de uitvoering van het jaarplan geleid. Geconstateerd wordt, dat vooral pragmatisch met vraagstukken moet worden omgegaan en dat er waar nodig gelegenheidscoalities gevormd worden. In het kader van het Rijksprogramma Langer Thuis

zal hierop ook inzet van het rijk gevraagd worden. De vraagstukken rond wonen en zorg worden in ieder geval ook meegenomen in de regionale prestatieafspraken met de corporaties en de huurdersbelangenorganisaties.

Deze partijen hebben overigens in 2018 nog sterker dan voorheen de speerpunten van Parkstad op het gebied van de aanpak van de woningmarkt en dan specifiek van particulier bezit, onderschreven.

- Met het binnenhalen van de Regiodeal wordt het belang van een stevige coalitie extra groot. Vanuit wonen is hier al sprake van een intensieve samenwerking met de corporaties op het gebied van wijkenaanpak, leefbaarheidscomponent en gebiedsontwikkelingen. Die samenwerking is in 2018 nog intensiever en strategischer geworden en verbreed met de huurdersbelangenorganisaties.
- In 2018 heeft de actualisatie van de regionale woningmarktprogrammering waarin ook de corporaties een belangrijke positie hebben, geleid tot strategische keuzes voor de transformatieopgave die bij de Regiodeal centraal staat.
- De Regiodeal wordt door vertaald in de regionale prestatieafspraken met de corporaties en de huurdersbelangenorganisaties. Hiermee is in 2018 een begin gemaakt. Daarmee worden de strategieën van de verschillende partijen optimaal gericht op de transformatieopgave van Parkstad.
- In 2018 is de regionale programmatische aanpak van Particulier Bezit verder opgeschaald.
- In 2018 is ook een regionale aanpak voor het thema Wonen en Zorg opgesteld, die wordt ingezet bij de afstemming met het Rijk in de Actielijn Langer Thuis van VWS.

2.1.3 Programmering

PALET

In 2016 is het Uitvoeringsprogramma PALET 3.0 door de bestuurscommissie ruimte incl. duurzaamheid vastgesteld. In dit programma zijn voor de eerste uitvoeringsfase 2016-2020 acties, maatregelen en projecten benoemd die de komende jaren worden uitgevoerd om de energietransitie in Parkstad aan te jagen en in 2020 minimaal 8% van de opgave tot 2040 te realiseren. De Broedkamer coördineert dit programma. Daarnaast zijn er Thematafels ingericht voor specifieke onderdelen van het Uitvoeringsprogramma. Uit een tussenevaluatie (medio 2018) is gebleken dat er nog geen zicht is op het behalen van de 2020-doelstellingen. Er moet worden bijgeschakeld. In 2018 is ingezet op onder meer de volgende PALET-projecten:

Regionaal Afwegingskader (RAK)

Voortbouwend op de in 2017 ontwikkelde 3D-tool is in 2018 met de gemeenten een regionale beleidsregel, als uitwerking van het PALET-beleid, uitgewerkt. Deze beleidsregel biedt meer duidelijkheid aan de samenleving en initiatiefnemers over de randvoorwaarden voor de ontwikkeling van grootschalige duurzame energie zoals zonneweides en windturbines. In de beleidsregel is onder meer een zorgvuldige landschappelijke inpassing, het betrekken van omwonenden en het lokaal profijtbeginsel geborgd.

RUD Zuid-Limburg

Samen met de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Zuid-Limburg en de gemeenten is een meerjarig project uitgewerkt waarbij de RUD via een bezoek aan bedrijven, kantoren en instellingen deze informeert over, en stimuleert tot het treffen van energiemaatregelen. De vooraf geschatte energetische opbrengst omvat een jaarlijkse energiebesparing van 600 TeraJoule (54% van de totale besparingsdoelstelling tot 2020).

Communicatie PALET en Stimulering Energiecoöperaties

De in 2017 ontwikkelde communicatieaanpak ‘Toekomst Tour’ is in 2018 uitgevoerd, waarbij een 25-tal vrijwilligers per gemeente een bezoek heeft gebracht aan voorbeeldprojecten van de energietransitie in Parkstad. Samen met de Natuur- en Milieufederatie is een aantal workshops georganiseerd om geïnteresseerde inwoners te informeren over, en te enthousiasmeren tot de oprichting van een energiecoöperatie. Dit heeft geleid tot de oprichting van energiecoöperaties in Brunssum en Voerendaal.

Zonnepanelenproject Parkstad

Het Zonnepanelenproject Parkstad is vanaf januari 2017 in uitvoering en per 31 december 2018 nemen bijna 3.000 inwoners deel aan het project. Voor de administratieve ontzorging zoals de contractafwikkeling en de BTW-teruggave voor deelnemers, is centraal bij Parkstad de Administratieve Eenheid ingericht. Naar aanleiding van een aantal steekproeven is geconstateerd dat de kwaliteit van de installaties ondermaats is. In opdracht van de bestuurscommissie ruimte incl. duurzaamheid controleert de serviceprovider Volta Limburg tot uiterlijk 31 maart 2019 alle reeds opgeleverde installaties en wordt de werkwijze voor nieuwe installaties aangescherpt. Eind 2018 hebben de gemeenten Voerendaal en Kerkrade besloten om de 2^{e} tranche uit te voeren. In Simpelveld is deze 2^{e} tranche al in uitvoering.

Propositie Energiebesparing Particuliere Woningvoorraad

In opdracht van de bestuurscommissie ruimte incl. duurzaamheid is een propositie in voorbereiding om de verduurzaming van de particuliere woningvoorraad te stimuleren. Dit past naadloos in het PALET-programma. Hiertoe wordt samengewerkt met het project Innovate van de gemeente Heerlen, waarbij het doel is een 'one-stop-shop' voor duurzaamheid te realiseren. In dat kader wordt de potentie en haalbaarheid van het succesvolle WoonWijzerWinkel-concept uit Rotterdam onderzocht, waarbij inwoners een deskundig en onafhankelijk advies kunnen krijgen over de verduurzaming van hun woning en tevens inzichtelijk is via welke leveranciers en (regionale) bedrijven diverse producten kunnen worden aangeschaft. In dit onderzoek worden de resultaten uit de contacten met inwoners (o.a. Tevredenheidsonderzoek Zonnepanelenproject Parkstad en een onderzoek van de Universiteit Maastricht en Zuyd Hogeschool) betrokken.

Verduurzaming basisscholen en gemeentelijke gebouwen

In 2018 is een start gemaakt met het onderzoeken van kansrijke en haalbare energiemaatregelen voor een 25-tal gemeentelijke gebouwen, dit op basis van de succesvolle methode in de gemeente Nuth. Per gemeentelijk gebouw wordt geïnventariseerd wat het huidige energiegebruik is, welke maatregelen kansrijk zijn, welke investering hiervoor benodigd is en tot welke reductie ten aanzien van het energiegebruik en de energiekosten dit leidt. In het verlengde hiervan heeft bestuurlijk overleg plaatsgevonden met de basisschoolkoepels in de regio, met wie eind 2018 is afgesproken om alle basisschoolgebouwen te inventariseren om in 2019 een nadere eerste selectie te maken voor een vergelijkbaar traject.

<u>Uitvoeringsprogramma Retail</u>
De eerder genoemde SVREZL wordt in Parkstad voor wat betreft het thema retail vertaald in het Uitvoeringsprogramma Retail 2018-2025. Dit programma maakt werk van enerzijds de versterking van de winkelstructuur op gebiedsniveau, en anderzijds het onttrekken van in totaal 100.000m^2 overtollige winkelmeters. Parkstad en de aangesloten gemeenten zijn in dat kader in gesprek met de provincie Limburg, MKB Parkstad, supermarktketens, het Ministerie van Economische Zaken en de Zuid-Limburgse gemeenten. Het uitvoeringsprogramma Retail is tevens onderdeel van de Regiodeal Parkstad.

Het uitvoeringsprogramma 2018-2025 bestaat uit twee delen: A. Beleidskader (i.c. SVREZL: wat willen we bereiken?) en B. Programma 2018-2025 (hoe gaan we dat bereiken?). Onderdeel B valt uiteen in:
1. Samenwerking
2. Instrumentarium
3. Streetwise
4. Projecten/Gebiedsontwikkelingen
5. Randvoorwaarden
6. Nationale Retail Agenda

Van de, in de SVREZL opgenomen, 27 winkelclusters in Parkstad zijn gebiedsprofielen opgesteld die in november 2018 in concept in de Bestuurscommissie Economie & Toerisme zijn besproken en nu worden afgerond ten behoeve van de besluitvorming in mei 2019.

Uitvoeringsprogramma Bedrijventerreinen
Naast het uitwerken van een Bedrijventerreinenvisie wordt ook ingezet op een uitvoeringsprogramma. De uitwerking hiervan vindt parallel aan het opstellen van de bedrijventerreinenvisie plaats, om een sterke samenhang tussen beide producten te bewerkstelligen. In 2018 is ook het Promotie- en Acquisitieoverleg opnieuw opgestart om de afstemming en kennisuitwisseling regionaal te verbeteren.

Promotie en Acquisitie
In 2018 is deelgenomen aan verschillende beurzen en bijeenkomsten (Provada, ExpoReal en Dag van het MKB). Door het opnieuw opstarten van het Promotie- en Acquisitieoverleg wordt ook de regionale invulling van promotie en acquisitie versterkt.

Regionale Initiatieven
De regionale initiatieven betreffen het Vestigingenregister, Bedrijventerreinmanagement, het Starterscentrum, de VVV Zuid-Limburg, het Routepunt van de VVV en het Uitvoeringsprogramma Toerisme. Deze initiatieven zijn als zodanig opgezet om inzicht te bieden en werkzaamheden te verrichten ten dienste van alle Parkstadgemeenten. Door deze opzet zijn de kosten voor de individuele gemeenten beduidend lager en de resultaten beter. Voor enkele initiatieven geldt dat de uitvoering van het initiatief onderdeel is van een grotere opdracht voor heel Zuid-Limburg.

BIHTS
Voor het programma BIHTS heeft subsidievaststelling plaatsgevonden voor de onderdelen Centre of Expertise en Real Life Lab voor Zuyd Hogeschool en de onderdelen Incubator high tech systems en Grensoverschrijdende onderzoeksfaciliteit voor Stichting S-Built. Voor het restantbedrag wordt in 2019 de voucherregeling voor innovatie bij het mkb doorontwikkeld.

Toerisme
Met een platform van verschillende regionale stakeholders is ‘Avontuurlijk Parkstad’ uitgewerkt, een plan voor de toeristische identiteit van de regio. Door de Bestuurscommissie Economie & Toerisme is in december 2018 opdracht gegeven om, met ‘Avontuurlijk Parkstad’ en het Ambitiedocument Toerisme Parkstad 2025 als bouwstenen, een Ontwikkelprogramma Toerisme Parkstad te ontwikkelen. Tevens is opdracht gegeven om op basis van Avontuurlijk Parkstad een ruimtelijke visualisatie te maken voor het versterken van het landschap van Parkstad.
De Leisurering heeft ook een verdere ontwikkeling doorgemaakt. In 2017 was er reeds een etalage bij GaiaZOO gerealiseerd, in 2018 is het landschap beter zichtbaar gemaakt, is een proeftracé van 2 keer 1 km zichtbaar geworden bij Brunssum/Schinveld, is de kruising met de Rode Beek zichtbaar geworden en is de ZLSM-brug als een verhalend scherm ingevuld met aan de ene kant het Miljoenenlijntje en aan de andere kant de verschillende fauna in de omgeving.

Oostflank Brunssum
De Oostflank Brunssum is de grootste gebiedsontwikkeling van Parkstad in de komende jaren met een omvang van 360 hectare. Gezamenlijk met de gemeente Brunssum en Provincie Limburg is een casco-raamwerk inclusief ambities voor de gebiedsontwikkeling Oostflank Brunssum uitgewerkt. De focus voor wat betreft de invulling ligt daarbij op Value Added Logistics en leisure.

In 2017 zijn projecten opgestart die ertoe moeten bijdragen dat in de particuliere sector een kwaliteitsslag gemaakt worden om te voorkomen dat die sector steeds minder aantrekkelijker wordt. De pilots hebben in 2018 al veel kennis opgeleverd die wordt ingezet bij het opschalen in de regio. Het betreft:

- De renovatiemakelaar, waarbij kennis en kunde van corporaties met tussenkomst van een neutrale partij, worden ingezet bij de verduurzaming en verbetering van particuliere woningen.

- De ontwikkeling van een model voor commerciële herstructurering, waarbij meer grootschalig, samen met commerciële marktpartijen wordt onderzocht of wijkgerichte herstructurering ook bij grondgebonden particulier vastgoed kan worden uitgerold om toekomstbestendige wijken te bouwen.
- Inponden, waarbij particuliere woningen worden gekocht, gerenoveerd en vervolgens gegarandeerd afgezet bij corporaties om te worden opgenomen in de reguliere exploitatie (DAEB)
- De businesscases hoogbouw Parkstad, waarbij particuliere meergezinswoningen -die op middellange termijn het einde van hun levensduur naderen- worden opgekocht, tijdelijk geëxploiteerd en vervolgens geamoveerd. Er zijn casussen uitgewerkt en in het kader van de Regiodeal ook door corporaties benoemd.

Deze projecten en locaties worden ook in de regionale prestatieafspraken vastgelegd. De Bestuurscommissie Wonen en Herstructurering beschikt over middelen om de programmatische aanpak particulier bezit binnen de Regiodeal mee te financieren. De projecten moeten enerzijds bijdragen aan het herstel van de particuliere woningmarkt en anderzijds aan de behoefte aan sociale huurwoningen. In 2018 is met het Kadaster intensief samenwerkt om het kwetsbaar particulier vastgoed de traceren en samen met de corporaties weer stevig ingezet op acties om de toenemende vraag naar huurwoningen het hoofd te bieden en om de toenemende leegstand van particuliere woningen aan te pakken.

Woningmarktprogrammering

Zowel de Regionale Woonvisie als de Structuurvisie geven input voor de wijze waarop de woningmarktprogrammering geactualiseerd moet worden. De prioritering tussen de thema's en verdeelvraagstukken die lokaal, subregionaal en regionaal spelen, heeft in 2017 plaatsgevonden. Regulier is reeds op grond van de vigerende woningmarktprogrammering, de uitgangspunten van de structuurvisie en de Regionale en Lokale Woonvisies gehandeld bij concrete aanvragen voor toevoegingen van nieuwe woningmarktplannen (denk bijvoorbeeld aan de inzet van plancapaciteit en van het sloopfonds). Eind 2017 is door de bestuurscommissie de opdracht gegeven voor een nieuwe geactualiseerde woningmarktprogrammering. Deze actualisatie is in 2018 uitgevoerd. Daarbij is sterk ingezet op het verkrijgen van inzicht in de doelgroepontwikkelingen en de mate waarin zowel het bestaand vastgoed als de programmering daarop aansluit. Deze inzichten zijn al essentieel gebleken bij de herbevestiging van de uitgangspunten van de structuurvisie. Maar ook in het kader van de prestatieafspraken bij de afstemming van strategisch vastgoed beheer van corporaties. Daarnaast is op grond van de actualisatie van de programmering weer de bestuurlijke koers voor 2019 e.v. bepaald. Deze zal worden uitgewerkt in nieuw beleid dat ook op de schaal van Zuid Limburg in verband wordt gebracht met de structuurvisie.

Studentenhuisvesting

Eind 2016 is toegewerkt naar de overdracht van het pilotproject Studentenhuisvesting naar (één van) de deelnemende gemeenten Kerkrade, Heerlen, Simpelveld. Vanwege de gecoördineerde inzet richting de ministeries BZK en Justitie en richting IND en de relaties die hier onderhouden worden vanuit het brede taakveld van Wonen en Herstructurering, heeft Parkstad ook in 2017 een actieve rol gehad. De projectkosten zijn door de drie gemeenten gedragen. In 2018 is het project door Kerkrade getrokken. Wel heeft de afstemming over de evaluatie voor de Tweede Kamer met BZK en de IND vanuit Parkstad plaatsgevonden. In 2019 wordt bekend of de resterende 2 jaar van de pilot worden voortgezet.

Buitenring

In 2018 is verder gewerkt aan de aanpassing van 14 km bestaande weg en de aanleg van 12 km nieuwe weg. Er worden 39 kunstwerken zoals bruggen, viaducten en tunnels aangelegd, een ecoduct en 130 faunapassages, 17 ha natuurcompensatie en 25 geluidswerende voorzieningen. In 2018 zijn alle belangrijke wegdelen voor het verkeer opengesteld, behoudens de werkzaamheden bij Nuth en de turborotonde bij Schinnen. Voor de totale kosten van 440 mln. € rust er nog een inspanningsverplichting van 22,7 mln. op de convenantpartners binnen Parkstad. Daartoe werd met de Provincie in 2018 een aanpak Proces en uitvoeringskader opbrengend vermogen Buitenring Parkstad Limburg op 1 maart 2018 gesloten (behoudens de gemeente Brunssum). Partijen hebben 2018 verder benut om tot een verdere invulling en oplossing van de inspanningsverplichting te komen.

Openbaar vervoer

Parkstad werkte de afgelopen jaren met de provincie en gemeenten aan goede (elektrische) regionale treinverbinding naar Aken, een intercity Eindhoven-Heerlen-Aken/Keulen en de Avantislijn. In 2018 is

gewerkt aan de elektrificatie van het spoor Landgraaf-Duitse grens, de spoorverdubbeling van Heerlen-Landgraaf en het doortrekken van de Heuvellandlijn naar Kerkrade-West. In de herfst is de elektrificatie gereed gekomen. Door problemen met de toelating van de treinstellen van Arriva in zowel Duitsland en België is de deadline van de dienstregeling van 15 december 2018 niet gehaald en rijdt de Drielandentrein pas in 2019 de grens over. Voor de spoorverdubbeling Heerlen-Landgraaf verlopen de voorbereidingen voorspoedig met het vizier op realisatie in 2021. In oktober 2018 tekenden Provincie Limburg, NVR, Ministerie IenW een Letter of Intend die o.a. voorgesorteerd op de realisatie van een IC vanuit Amsterdam richting Aken/Keulen. Duurzame mobiliteit (PALET):
Coördinatie van Duurzame Mobiliteit vindt plaats vanuit de PALET thematafel Mobiliteit (onderdeel ambtelijk en bestuurlijk overleg mobiliteit). Vanuit deze thematafel en het EU project REFORM is in 2018 samen met stakeholders een actieplan duurzame mobiliteit worden opgesteld. Het plan om in 2018 over te gaan tot de oplevering van OV overstappunten (stations en bushaltes) is door de bestuurscommissie bij gebrek aan interesse bij gemeenten in die vorm stopgezet..

Subsidies
Parkstad was verantwoordelijk voor de aanvraag en afhandeling van de provinciale subsidies Mobiliteit (BDU) voor de gemeenten in Parkstad op het gebied van Fiets, Bereikbaarheid, Verkeersveiligheid, OV en Gedragsbeïnvloedings projecten. In 2018 is gebleken dat de jaren 2011 tot en met 2018 nog verantwoord en afgerekend dienden te worden. Door gebrekkige communicatie tussen Parkstad en provincie en een onjuiste rolopvatting door Parkstad (verantwoording over subsidiestromen) i.t.t. directe verantwoording van kosten en gebruikte subsidies door gemeenten, heeft dit in 2018 geleid tot een intensieve reparatieronde, mede op basis van een goede samenwerking met de Provincie Limburg.
Inmiddels is de reparatieronde zover gevorderd dat de status van ieder individueel mobiliteitsproject inzichtelijk is gemaakt. De verwachting is dat in het najaar van 2019 de subsidies van deze projecten vastgesteld en administratief afgewikkeld kunnen worden. Mede door de uitgevoerde werkzaamheden heeft dit tot het inzicht geleid dat de rolverdeling tussen Parkstad en gemeenten aangaande het uitvoeren van gemeentelijke projecten en de daarbij behorende subsidiestromen revisie behoeft.

2.1.4 Monitoring

PALET 3.0: tussenevaluatie
In opdracht van de bestuurscommissie ruimte incl. duurzaamheid heeft Het Energiebureau uit Eindhoven medio 2018 een tussenevaluatie van het Uitvoeringsprogramma PALET 3.0 uitgevoerd. Uit deze evaluatie blijkt dat er nog geen zicht is op het volledig behalen van de 2020-doelstellingen. Onder meer door de regionale inzet van een warmtecoördinator (incl. participatie in EU-project D2Grids) en een coördinator windenergie, de structurele borging van PALET in de gemeentelijke organisaties en de uitwerking van de propositie energiebesparing in de particuliere woningvoorraad wordt getracht extra inspanningen te leveren.

Zonnepanelenproject Parkstad
In het najaar 2018 is onder 200 deelnemers een Tevredenheidsonderzoek uitgevoerd, waarbij het project het gemiddelde cijfer van 8,6 wordt gegeven. Liefst 99% van de ondervraagden heeft het project aan anderen aanbevolen. Als belangrijkste reden om deel te nemen wordt genoemd dat men wilt besparen op de energiekosten (42%); anderen geven aan in hun eigen energiebehoefte te willen voorzien (25%) en een bijdrage te willen leveren aan het milieu (25%). Verder vinden deelnemers het belangrijk dat iedereen kan meedoen aan het project, dat alles voor hen wordt geregeld (ontzorging), dat de gemeente contractpartner is en ook een financieringsconstructie aanbiedt. Daarnaast worden inwoners die weliswaar een offerte van het project aanvragen maar uiteindelijk niet meedoen, bevraagd wat de reden is dat zij niet deelnemen. Daaruit blijkt dat zo'n 400 inwoners – buiten het project om – hebben geïnvesteerd in zonnepanelen (spin-off).

Vestigingenregister
Door middel van het Vestigingenregister worden de ontwikkelingen van het aantal vestigingen en de werkgelegenheid in de regio gemonitord, om daarmee te zien hoe de economie van Parkstad zich ontwikkeld. In het vierde kwartaal van het daarop volgende jaar wordt door onderzoeksbureau Etil op basis van de data uit het Vestigingenregister een jaarlijks rapport uitgebracht over de ontwikkelingen van dat jaar. In 2017 was

er voor het eerst sinds 2010 weer een positieve werkgelegenheidsontwikkeling met een toename van het aantal banen van 1,4%. Vooral op de bedrijventerreinen en met name in de medtech-sector was er een sterke werkgelegenheidsontwikkeling.

Locatus
Door middel van cijfers van Locatus is de stand van zaken van de 27 SVREZL-clusters gemonitord voor de totale voorraad aan winkeloppervlakte en de leegstand in de clusters. Tevens wordt via Locatus de ontwikkeling van de voorgaande jaren in kaart gebracht en zullen, nadat het Uitvoeringsprogramma Retail wordt vastgesteld, ook de effecten van het uitvoeringsprogramma worden gemonitord.

Woonmonitor
De Bestuurscommissie Wonen en Herstructurering heeft begin 2018 de transformatieopgave 2017-2020/2030 vastgesteld. Op regionaal niveau zijn eind 2018 de jaarlijkse regionale en gemeentelijke Woonmonitorrapportages (2017) opgeleverd.

De Provincie Limburg heeft al in 2017 besloten om het CBS de opdracht te geven om de provinciale Woonmonitor uit te voeren. Doordat een aantal gegevens door het CBS niet worden kan worden opgeleverd staat de kwaliteit en de continuïteit van monitoring onder druk, ook omdat op regionaal niveau gebruik werd gemaakt van de data-verzameling op provinciaal niveau.

Door het aantrekken van de economie tendeert de publieke opinie naar positivisme. De opgave in de woningmarkt is echter dusdanig groot, dat een herstel van de economie (tijdelijk dan wel structureel) niet een dermate verbetering in de woningmarkt veroorzaakt, dat het perspectief verbetert. Het is daarom van belang een goede monitoring te doen.

Om meer inzicht te krijgen in woningmarkttransacties, heeft het Kadaster onderzoek gedaan op regionaal niveau, naar de transacties op het niveau van woningtypologie en prijs.

Onderzoek kwetsbaarheid particulier vastgoed
In 2018 is het onderzoek van het **Kadaster** naar kwetsbaar particulier vastgoed in de regio opgeleverd. Dit is een belangrijke basis voor programmatische aanpak particulier en levert dus ook input voor de programmatische vulling van de Regiodeal.

Het PBL heeft naar aanleiding van onderzoeksvragen van Parkstad in 2018 besloten verder onderzoek te doen naar de relatie tussen de sociaal economische kwetsbaarheid van particulieren woningeigenaren en draagt daarmee bij aan de regionale en nationale agendering van dit probleem.

Wijkenaanpak
Sinds 2010 loopt de Wijkenaanpak in Parkstad Limburg, waarbij 5 wijken in Parkstad een fysieke transformatie doormaken. De uitvoering ligt op schema, waarbij enkele onderdelen in de tijd zijn bijgesteld. In gezamenlijkheid met Provincie Limburg wordt de voortgang jaarlijks gemonitord en worden eventuele gewijzigde omstandigheden besproken, mochten deze tot wijzigingen in het programma leiden. In de loop van 2018 is gebleken dat dit aan de orde is. Besluitvorming is voorzien in het voorjaar van 2019.

Structuurvisie Wonen Zuid Limburg
De basisprincipes van de Structuurvisie Wonen Zuid Limburg is in 2018 veelvuldig onderwerp van gesprek geweest. De aanpak van particulier bezit is ook op dit schaalniveau als speerpunt benoemd en heeft geleid tot een soort proeftuintraject met BZK. Op grond hiervan is in 2018 een opzet voor onderzoek naar de kwetsbaarheid van dit vastgoed in Zuid Limburg uitgewerkt. Dit zal leiden tot een uitvoeringsprogramma.
In 2018 is bepaald, dat de evaluatie van de Structuurvisie in 2019 moet worden voorbereid. Daarbij worden de effecten onderzocht van de besluiten die sinds de vaststelling tot programmatische aanpassingen hebben geleid. In de tussentijd is in 2018 bovendien een besluit genomen voor een tijdelijke versoepeling van de compensatiemaatregelen. Deze wordt in 2019 uitgerold en wordt ook betrokken in de evaluatie.

Relatie met de Regio Deal
Door de voorbereidingen op de Regio Deal is het belang van grondige monitoring nog meer onderschreven. In het Jaarplan 2018 was dit al geborgd. De opgave van Parkstad wordt mede in het licht van de verkenning rond een Regio Deal Parkstad Limburg steeds meer door vertaald op gebiedsniveau. Dit maakt, dat er steeds meer behoefte is aan dwarsverbanden tussen data van de verschillende disciplines wonen, energietransitie, retail, mobiliteit, economie, onderwijs en arbeidsmarkt en grensoverschrijdende vraagstukken en thema's. In 2017 is het gebrek aan een integraal systeem op grond waarvan meer concretere en gebiedsgerichte uitspraken gedaan kunnen worden, al geagendeerd. In het Jaarplan 2018 zijn hiervoor dan ook extra middelen gelabeld. Aanvullende monitoring is in 2018 voorbereid en in gang gezet. Het zwaartepunt is echter in 2019 te verwachten; vanuit de eigen behoefte binnen Parkstad om beleid te kunnen onderbouwen en effecten te kunnen verklaren. Maar vooral ook omdat de Regiodeal en de interventies die naar aanleiding daarvan zullen plaatsvinden, gemonitord moeten worden.

2.1.5 Instrumentontwikkeling

Streetwise
Focus op het begeleiden van duurzaam ondernemerschap met als resultaat invulling van panden en niet sec op het invullen van panden. In 2018 is de gemeente Simpelveld ook opgenomen in de regionale aanpak van Streetwise, waar ook de gemeenten Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf en Voerendaal deel van uitmaken.

Regionale viewer plancapaciteit
In het kader van het Uitvoeringsprogramma Retail is met adviesbureau BRO en de gemeenten een regionaal instrument ontwikkeld om zicht te krijgen op de plancapaciteit. Hiermee wordt bedoeld de juridisch-planologische mogelijkheden voor de functie detailhandel/retail in de vigerende bestemmingsplannen. Deze viewer wordt begin 2019 afgerond. Vervolgens worden concrete afspraken gemaakt over de vervolgacties om de plancapaciteit te reduceren. De viewer zal periodiek door de gemeenten van een update worden voorzien.

De business case modellen voor aanpak particulier bezit
De business case modellen voor aanpak particulier bezit (hoogbouw, commerciële hertstructurering, inponden) zijn in 2018 weer verder verdiept en geconcretiseerd. Tevens is er in het kader van die business cases wonen een eerste begin gemaakt met de verkenning van de voor- en nadelen van een WOM.
Op het gebied van data is in samenwerking met de corporaties, huurdersbelangenorganisaties en zorgpartijen gewerkt aan een advies om systemen naar elkaar te ontsluiten. Vanuit de Provincie is voor het onderdeel wonen en zorg een eenmalige substantiële subsidie beschikbaar gesteld. De uitrol vindt in 2019 plaats.
De provincie werkt aan de visualisering van de indicatoren die bij de Regiodeal van belang zijn. Intussen wordt voor het benoemen van interventies gebruik gemaakt van de buurtprofielen van RIGO.

Leegstandskaart
De in 2017 ontwikkelde regionale leegstandskaart is in 2018 van periodieke updates voorzien, in samenwerking met Het Gegevenshuis. Ook is de kaart, na afstemming met de gemeenten, op onderdelen geoptimaliseerd. De leegstandskaart is een instrument om de ontwikkeling van de leegstand in diverse sectoren, zoals wonen, detailhandel, bedrijventerreinen, maatschappelijk vastgoed, kantoren et cetera te monitoren en omvat derhalve belangrijke informatie voor beleids-, programma- en projectontwikkeling.

2.1.6 Lobby

Ook in 2018 is vorm gegeven aan de intensivering van de lobby en subsidiestrategie van de gedeelde agenda IBA / Parkstad Limburg / Heerlen. In 2018 is ingezet op de volgende trajecten:

- Bijdragen aan de lobby inzake de Regiodeal. In november 2018 is door het rijk besloten dat in het kader van de transformatieopgave van Parkstad een Regio Deal gesloten gaat worden en dat daarvoor vanuit de Regio-enveloppe het maximaal toegestane bedrag van €40 mio gelabeld wordt. Uit de 88 aanvragen landelijk is Parkstad daarmee de enige met het maximale bedrag van de 12 regio's die een Regio Deal met het rijk sluiten.

- Aanpak Particulier Woningbezit is inmiddels landelijk op de kaart gezet. De verhuurderheffing zette in 2015 een grote streep door een aantal businesscases van Parkstad. De Tweede Kamer heeft eind 2016 mede door lobby vanuit Parkstad besloten om woningcorporaties in krimpgebieden vrij te stellen van verhuurderheffing, bij verhuur van aangekochte particuliere woningen. voor 20 jaar verhuurderheffing afgegeven voor díe particuliere complexen die voor 2022 worden verworven met het doel ze tijdelijk bij corporaties onder te brengen, te exploiteren en vervolgens te slopen. In 2017 is de afstemming rond wet- en regelgeving met het Rijk versterkt en zijn onze stakeholders hierbij nauw betrokken. Op deze wijze wordt zo vroegtijdig mogelijk bij het rijk gesondeerd of pilottrajecten begrensd worden door wet- en regelgeving en hoe eventueel meer ruimte voor en daarmee meer commitment bij onze stakeholders georganiseerd kan worden. Het Nationaal Programma Rotterdam Zuid (NPRZ) en andere krimpregio's geven signalen af nadrukkelijker te willen samenwerken met Parkstad om van elkaar te leren in de aanpak en samen op te trekken in de lobby naar middelen en experimenten in wet- en regelgeving. Ook het Planbureau van de Leefomgeving (PBL) focust steeds meer op de kwetsbaarheid van koopwoningen aan de onderkant van de woningvoorraad die vaak in bezit zijn van kwetsbare doelgroepen. De Raad voor de Leefomgeving en Infrastructuur (RLI) adviseert het Rijk naar aanleiding van de wijze waarop in de Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg via fondsvorming de herstructurering van particulier bezit wordt gekoppeld aan nieuwbouw, om deze wijze van fondsvorming ook mogelijk te maken onder de Omgevingswet. De Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) heeft een propositie gedaan om op innovatieve wijze te participeren in de financiering van projecten in de aanpak van particulier bezit. Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties start in 2019 een expertisetraject voor de aanpak van Particulier Bezit in krimpgebieden en host ook een leerkring voor Parkstad, Rotterdam Zuid en Groningen hierover. In het kader van de Regiodeal is de aanpak bij Wonen een belangrijke basis in de samenwerking met BZK. Vanuit wonen en zorg wordt een verband gelegd met de Ministeries VWS en BZK

2.2 Financieel overzicht kerntaken

In de begroting 2018 is na verwerking van het jaarplan 2018 voor het programma kerntaken een budget opgenomen van € 6.369.000 plus € 400.000 storting in de reserve Ringwegen. Het bedrag van € 6.369.000 bestaat uit:

- werkbudgetten voor de bestuurscommissies en het dagelijks bestuur van totaal € 653.000. Van dit bedrag wordt totaal € 113.000 gedekt uit de reserve werkbudgetten algemeen bestuur en € 40.000 uit de frictiereserve (ten behoeve van subsidieverwerving);
- op 17 januari 2018 heeft het DB in het kader van de voorbereiding van het jaarplan 2018 besloten de bestemming van de EFRO-gelden ad € 859.000 te koppelen aan de Regio Deal. Via het besluit tot 1e begrotingswijziging is dit bedrag ter beschikking gesteld als programmabudget aan het dagelijks bestuur. Indien in 2018 niet het volledige bedrag door het dagelijks bestuur wordt bestemd zal het restant in de reserve blijven en ter beschikking blijven voor de dekking van activiteiten in 2019 passend binnen de Regiodeal. In de vergadering van 14 maart is besloten een bedrag van € 70.000 (excl. BTW) als cofinanciering van de door BZK toegekende middelen in te zetten voor de voorbereiding van de Regiodeal.
- het regionale deel van de decentralisatie uitkering bevolkingsdaling van € 2.933.000;
- een bedrag van € 955.000 voor regionale initiatieven;
- loonkosten kernformatie € 820.000;
- financieringskosten buitenring € 149.000.

Bij de tweede begrotingswijziging is de bestemming van de nog niet in de begroting opgenomen middelen van derden te worden opgenomen voor een bedrag van € 105.000.
Daarnaast leidde het besluit over de aanwending van de decentralisatie uitkering bevolkingsdaling er toe, dat een bedrag van € 58.000 dat in voorgaande jaren niet is besteed is toegevoegd en dus is onttrokken aan de desbetreffende reserve.

Tenslotte waren de budgetten voor de kernformatie in de begroting 2018 niet voldoende geïndexeerd voor de CAO verhoging doordat de betreffende gegevens pas na het opstellen van de begroting beschikbaar waren (€ 45.000: € 31.000 voor de kernprogramma's en € 14.000 overhead). Dekking vond plaats uit de frictiereserve.

Het financiële beeld van het programma kerntaken ziet er als volgt uit:

Programma kerntaken Omschrijving (bedragen x € 1.000):	Begroting 2018, incl. 1e wijziging	Begroting 2018, incl. 2e wijziging	Realisatie 2018	verschil
Exploitatielasten				
Werkbudget activiteiten	653	653	604	-49
Projecten bestuurscommissies		105	470	365
Werkbudget Regiodeal	859	859	391	-468
Werkbudget organisatie op orde			468	468
Projecten decentralisatie uitkering bevolkingsdaling (DU)	2.933	2.991	2.991	0
Budgettair neutrale activiteiten	955	955	955	0
Loonkosten kernformatie	820	851	845	-6
Financieringskosten buitenring	149	149	149	0
Totale lasten	**6.369**	**6.563**	**6.873**	**310**
Baten				
DU is opgenomen onder algemene dekkingsmiddelen				
Bijdragen Budgettair neutrale activiteiten	955	955	956	1
Bijdragen derden in projecten		105	471	366
Totale baten	**955**	**1.060**	**1.426**	**367**
Exploitatieresultaat (=baten – lasten)	**-5.414**	**-5.503**	**-5.447**	**57**

Werkbudgetten

In 2018 is aan werkbudgetten totaal een bedrag van € 653.000 beschikbaar. Alsmede een budget voor de Regiodeal van € 859.000. In het jaarplan 2018 is dit bedrag als volgt verdeeld over de bestuurscommissies en het dagelijks bestuur.

Bestuursorgaan (bedragen * € 1.000)	Budget 2018 conform jaarplan	Realisatie 2018	Verschil
Wonen en Herstructurering	223	223	0
Ruimte	115	115	0
Mobiliteit	70	70	0
Economie en Toerisme	125	125	0
Subtotaal bestuurscommissies	**533**	**533**	**0**
Dagelijks Bestuur	120	71	-49
Totaal werkbudgetten conform jaarplan	**653**	**604**	**-49**
Werkbudget Dagelijks Bestuur inzake Regiodeal	**859**	**391**	**-468**
Organisatie op orde		**468**	**468**

Realisatie werkbudgetten bestuurscommissies

In 2018 zijn de werkbudgetten van de bestuurscommissies allen bestemd.

Realisatie werkbudget Dagelijks Bestuur

Het budget van het Dagelijks Bestuur is € 49.000 achtergebleven bij het budget van € 120.000.
De besteding van deze middelen was als volgt:

Activiteiten Dagelijks Bestuur (bedragen * € 1.000)	Begroting 2018 (bijgesteld jaarplan)	Besteed in 2018	Verschil
Lobby inzake subsidieverwerving	40	28	-12
Communicatie en regiobranding	40	22	-18
Regiodagen, raadsinformatiebijeenkomsten, bestuurskosten	25	7	-18
Advies en samenwerking	15	14	-1
Totaal werkbudget	**120**	**71**	**-49**

De kosten voor communicatie zijn achtergebleven in verband met langdurige ziekte van de communicatie adviseur. De kosten van de collegeregiodagen waren lager doordat de tweedaagse geen doorgang heeft gehad. De kosten voor lobby inzake subsidieverwerving waren lager doordat er nog een verplichting uit voorgaande jaren is vrijgevallen (€ 14.000).
Bij overschotten is het vigerende beleid dat programmagelden - die in enig jaar niet worden besteed - beschikbaar blijven voor programma activiteiten in het daaropvolgende jaar. Dit is geformaliseerd door het instellen van de reserve werkbudget Algemeen Bestuur (besluit Algemeen Bestuur 12 oktober 2016), waarbij is vastgelegd dat de in enig jaar niet bestemde middelen van de werkbudgetten van de bestuurscommissies en het dagelijks bestuur worden toegevoegd aan de reserve werkbudget Algemeen Bestuur.
Vanuit deze reserve kan het Algemeen Bestuur – op basis van de voorstellen in het kader van het eerstvolgende jaarplan – middelen toekennen aan de bestuurscommissies en het dagelijks bestuur.
Bij de resultaatbestemming zal worden voorgesteld om het resterende budget van het DB toe te voegen aan het werkbudget van 2019. Hiermee komt het werkbudget voor 2019 uit op € 144.000. In 2019 is een twee daagse collegeregiodag in Rotterdam gepland en zijn er naar verwachting extra kosten voor een mogelijke wijziging van de GR en de Regiodeal.

<u>Realisatie werkbudget Dagelijks Bestuur inzake Regio Deal</u>
Op 17 januari 2018 heeft het DB in het kader van de voorbereiding van het jaarplan 2018 besloten de bestemming van de EFRO-gelden ad € 859.000 te koppelen aan de Regio Deal. Via het besluit tot 1e begrotingswijziging is dit bedrag ter beschikking gesteld als programmabudget aan het dagelijks bestuur. Indien in 2018 niet het volledige bedrag door het dagelijks bestuur wordt bestemd zal het restant in de reserve blijven en ter beschikking blijven voor de dekking van activiteiten in 2019 passend binnen de Regiodeal. In de vergadering van 14 maart is besloten een bedrag van € 70.000 exclusief BTW als cofinanciering van de door BZK toegekende middelen in te zetten voor de voorbereiding van de Regiodeal.
In 2018 is dus het volledige bedrag van € 859.000 bestemd.
In totaal is tot en met 2018 € 90.000 uitgegeven

In de DB vergadering van 7 november 2018 is besloten dat de er voor de duur van 2 jaren, 2,6 fte extra medewerkers geworven mogen worden om de organisatie op orde te krijgen en de werkdruk te verlagen. Er is besloten dat de bijdragen van de gemeenten hiervoor niet mogen worden verhoogd. Dekking zal plaatsvinden uit het werkbudget Regio Deal voor € 234.000 per jaar.

Per saldo bedraagt het werkbudget Regiodeal ultimo 2018 € 371.000. Namelijk:

Bestemming EFRO gelden:	€ 859.000
Toebedeeld aan organisatie op orde:	€ 468.000
Bestemd als cofinanciering voor het bedrag van BZK	<u>€ - 70.000</u>
	€ 321.00
Ontvangen van BZK:	€ 70.000
Cofinanciering PSL	€ 70.000
Besteed	<u>€ 90.000</u>
	€ 50.000
Resteert	€ 371.000

Decentralisatie Uitkering Bevolkingsdaling (Krimpgelden)

Met ingang van 2016 krijgen de Parkstadgemeenten 5 jaar lang € 3,9 miljoen per jaar uitgekeerd op basis van de decentralisatie uitkering bevolkingsdaling. In Parkstadverband is besloten hiervan € 2.933.000 per jaar (75%) regionaal in te zetten. Ten aanzien van de programmering van de inzet van deze middelen zijn in juli 2016 procesafspraken vastgelegd. In oktober 2016 zijn door het Dagelijks Bestuur - gelet op het advies van de bestuurscommissies – financiële middelen toegewezen aan projecten uit de eerste tranche (2016). In maart 2017 heeft opnieuw in samenspraak met de Bestuurscommissies de selectie plaatsgevonden van projecten die in aanmerking kwamen voor financiering uit de krimpgelden en zijn hiervoor middelen toegewezen. Totaal is in 2016 en 2017 € 5.805 toegewezen aan projecten.

In juli 2018 heeft wederom in samenspraak met de Bestuurscommissies de selectie plaatsgevonden van projecten die in aanmerking kwamen voor financiering uit de krimpgelden en zijn hiervoor middelen toegewezen.
Op basis van de besluitvorming van 2016, 2017 en 2018 zijn aan de volgende projecten middelen toegekend.

Projecten krimpgelden (bedragen * € 1.000)	Toegekend 2016	Toegekend 2017	Toegekend 2018	Totaal
Aanpak hoogbouwflats	1.500			1.500
Project Aureliushof Heerlen		450		450
Programmatische aanpak particulier bezit	100	850	850	1.800
Spoorwegverdubbeling Heerlen-Landgraaf	1.000	250	250	1.500
Fietsverbinding Simpelveld-Aken		213		213
Leisurering	300		600	900
Bedrijventerrein. Oostflank Brunssum		400		400
Slot Schaesberg		200	200	400
Revitalisering winkelgebied Nuth		350		350
Ransdaal toekomstbestendig		192		192
Integraal dorpontwikkelingsplan (I-DOP) Bocholtz			500	500
Verwoeste kasteel Etzenrade			150	150
Regionale fietsverbinding Geul naar Geleenbeekdal			150	150
Herinrichting bedrijventerrein Willem Sophia			300	300
Totaal	**2.900**	**2.905**	**3.000**	**8.805**

Het verschil tussen de jaarlijks beschikbare middelen (€ 2.933.000) en het totaal bedrag dat is toegekend aan projecten is in het verleden gestort in de reserve decentralisatie uitkering bevolkingsdaling. Deze middelen zijn betrokken bij de toekenning van de tranche 2018. In het voorstel tot 2e begrotingswijziging is het in het verleden niet toegekende bedrag van € 58.000 onttrokken aan de reserve.

Voor de periode t/m 2020 is al besloten tot een toekenning van totaal € 3,3 miljoen:

- Spoorwegverdubbeling Heerlen-Landgraaf € 750.000 (besluit 2016);
- Programmatische aanpak particulier bezit € 2.550.000 (besluit 2017).

Hiervan is in 2018 € 1,1 miljoen toegekend. Hierdoor is voor de periode 2019-2020 nog totaal € 3,6 miljoen beschikbaar voor toekenning aan projecten (€ 5,8 miljoen - € 2,2 miljoen). Dat is € 1,8 miljoen per jaar in de periode 2019-2020.

Momenteel wordt onderzoek gedaan naar een andere wijze van toekenning c.q. besteding van de gelden voor 2019 en 2020.

Regionale Initiatieven

De Regionale Initiatieven zijn gemeentelijke initiatieven en taken waarvan in het verleden met de gemeenten is afgesproken dat de financiering daarvan via Parkstad Limburg loopt. Het betreft de financiering van BTM, het Starterscentrum, het Routebureau, VVV Zuid-Limburg en het Vestigingenregister. Parkstad Limburg ontvangt facturen van de verschillende instellingen en factureert dit gebundeld door naar de verschillende gemeenten. Daarnaast wordt vanuit het budget voor regionale initiatieven een bijdrage geleverd aan het Uitvoeringsprogramma Toerisme.

Brede Doel Uitkering

Voor BDU wordt een beleid gehanteerd dat op basis van beschikkingen bedragen in de begroting worden opgenomen. PSL is met de Provincie en gemeenten in overleg over de administratieve afhandeling van de brede doeluitkeringen c.q. de provinciale mobiliteitssubsidies. In 2018 zijn geen subsidies toegekend.

Cofinanciering_door derden van kernactiviteiten

In een aantal gevallen blijkt het mogelijk te zijn (en Parkstad zoekt daar actief naar) om voor projecten/activiteiten van de kernagenda cofinanciering te verkrijgen. De ontvangen middelen en de toevoegingen van deze middelen aan de budgetten voor die activiteiten/projecten verloopt via deze post. Indien middelen beschikbaar komen worden de extra baten en lasten via een tussentijdse begrotingswijzigingen (bij voorkeur via de bestuursrapportage) opgenomen in de begroting.

Formatie en bezetting programma activiteiten

Loonkosten kernformatie programma's (bedragen * € 1.000)	Begroting 2018, incl. 1e wijziging	2e wijziging	Begroting 2018, incl. 2e wijziging	Realisatie 2018	Verschil
Loonkosten	790	31	821	723	-98
Kosten sociaal plan	30		30	30	
Totaal kosten kernformatie programma activiteiten	**820**		**851**	**753**	**-98**
Medewerkers met een tijdelijk contract				**92**	**92**
Totaal loonkosten programma's	**820**		**851**	**845**	**-6**

FTE Kernformatie programma's	Begroting 2018, incl. 1e wijziging	2e wijziging	Begroting 2018, incl. 2e wijziging	Realisatie 2018	Verschil
FTE	**8,9**		**8,9**	**7,6**	**-1,3**

Voor de toelichting op dit punt wordt verwezen naar pagina 30 en 31.

Financiering buitenring

Deze rentelasten hebben betrekking op de rentekosten van de lening voor een aandeel van Parkstad in de financiering van de Buitenring. Deze rentekosten (€ 149.000) worden gedekt uit de reserve Buitenring. In de reserve wordt jaarlijks een bedrag gestort van € 400.000.

Afwikkeling GBRD

Ultimo 2017 was een nog te betalen bedrag van € 398.000 op de balans opgenomen. Dit betrof het totale bedrag dat op de balans was voorzien voor de afwikkeling van de desintegratie- en frictiekosten inzake de overgang GBRD-BSGW.

In 2018 zijn de eindafrekeningen voor de projecten “toetreding Libel-partijen tot BSGW” en “eerder in dienst nemen van verplicht overname personeel Libel partijen” ontvangen.
Ultimo 2018 is er nog € 324.000 beschikbaar. Naar verwachting zal de eindafwikkeling van de GBRD medio 2019 worden afgerond, nadat de bankrekening waarop betalingen door derden van oude GBRD belastingaanslagen worden ontvangen is vereffend. Dan zal een eindafrekening voor de gemeenten worden opgesteld.

Op 4 december 2018 is het ontslag van een ex-medewerker van GBRD door de Rechtbank Limburg behandeld. Naar aanleiding hiervan heeft het UWV besloten de ten onrechte door PSL betaalde WW uitkering (kosten € 45.000) aan PSL terug te storten.
Deze terugbetaling zal worden meegenomen in de eindafrekening van de Gemeenten.

Daarnaast zijn in de jaarrekening 2018 de volgende reserves en voorzieningen opgenomen in verband met de afwikkeling van GBRD.

Reserves (bedragen * € 1.000)	Saldo ultimo 2017	Mutaties 2018	Saldo ultimo 2018
Egalisatie frictiekosten GBRD	62	0	62
Totaal reserves	**62**		**62**
Voorzieningen			
Voorziening voormalig personeel GBRD	139	- 43	96
Totaal voorzieningen	**139**	**- 43**	**96**

3 Flexibele Schil

Naast thema's die behoren tot de Kernagenda en waarvan de financiering loopt via de regiobijdragen van de gemeenten is er binnen de samenwerking plaats voor een flexibele schil, waarbij partijen elkaar kunnen vinden via de coalition of willing.

Binnen de flexibele schil zijn de baten en lasten opgenomen voor AG Charlemagne en de projecten administratieve ontzorging zonnepanelen en Streetwise.

AG Charlemagne

Grensoverschrijdende samenwerking is bij de besluitvorming over de nieuwe kerntaken uit de kernagenda gehaald maar gezien het belang hiervan hebben de acht colleges in 2015 de voortzetting van de AG Charlemagne bekrachtigd. Dit belang wordt onderstreept doordat grensoverschrijdende samenwerking als thema is opgenomen in de Regiodeal.
De Arbeitsgemeinschaft Charlemagne Grensregio (opgericht in 2011) is een grensoverschrijdend samenwerkingsverband tussen Parkstad Limburg, Stadt Aachen, Städteregion Aachen, gemeente Heerlen, de Deutschsprachige Gemeinschaft Belgiens en de gemeente Vaals. De structurele bijdrage van Parkstad aan de AG Charlemagne bedraagt jaarlijks € 50.000 en wordt conform de afspraken doorberekend aan de gemeenten volgens de gebruikelijke verdeelsleutel van Parkstad Limburg.

Initiatieven en voortgang projecten
Grensoverschrijdende samenwerking speelt een belangrijke rol in de Regiodeal Parkstad Limburg. Binnen dit onderwerp zijn vier thema's benoemd:
- grensoverschrijdende arbeidsmarkt
- mobiliteit
- digitalisering
- euregionale mindset

In 2018 hebben meerdere gesprekken met name met de Duitse partners plaatsgevonden en is de input voor de twopager Regio Deal geschreven.

Het incidentele overleg met de EMR is in 2018 gestructureerd en vindt nu maandelijks plaats. Dit overleg is zeer waardevol gebleken vanwege de informatievoorziening, gedachtewisseling en de mogelijkheid elkaar waar nodig te ondersteunen. Tevens is bevestigd dat de werkzaamheden van de EMR en de AG Charlemagne elkaar aanvullen en er geen dubbele taken worden uitgevoerd.

De jaarlijkse events zoals Unternehmertreffen, Einzelhandelsforum en Nacht der Unternehmen werden goed bezocht. Ook nam de Charlemagne als partner deel aan de vastgoedbeurs Provada in Amsterdam en de Industriedialog in Aken en bezocht de beurzen Expo Real in München en Limburg Unlimited in Maastricht. De periodieke Newsletter werd zowel technisch als qua uiterlijk in een nieuw jasje gestoken waardoor zowel het opstellen als de verzending efficiënter gebeurt.

Projecten in het kader van Interreg
Charlemagne Grensregio is leadpartner van het project "Grensoverschrijdende Tourenapp" dat is gebaseerd op de Tourenapp van de Städteregion Aachen. In de app worden 60 wandel- en fietsroutes – waarvan een aantal grensoverschrijdend – in vier talen opgenomen. In 2018 werd de aanvraag voor de Interreg People to People subsidie toegekend en de productie van de app voortvarend opgestart.
Daarnaast is Charlemagne Grensregio partner in het project Dear Euregio. Sinds drie jaar heeft Dear Hunter op een bijzondere manier vorm gegeven aan burgerparticipatie in diverse gemeenten in de Euregio. Het project bundelt de afzonderlijke publicaties in een samenhangende "Atlas zonder Grenzen", aangevuld met actuele vraagstukken. In dit kader worden zogenaamde safari's georganiseerd.

Ook hier werd de Interreg People tot People subsidie in 2018 toegekend en vonden de eerste twee safari's plaats rond de thema's "Domestic Affairs" en "Shopping Mal(l)icous, de laatste twee safari's worden in 2019 georganiseerd.

De CharlemagnEbus maakt deel uit van het interregproject EMR-Connect. Eind 2018 bleek dat de voorziene locatie voor het laadstation in Heerlen niet meer beschikbaar is. Momenteel wordt naar een oplossing gezocht.

Zonnepanelen

Voor het Zonnepanelenproject Parkstad is in de tweede begrotingswijziging 2018 een bedrag opgenomen van € 226.000 als budget voor de Administratieve Eenheid die centraal bij Parkstad is georganiseerd voor de contractafwikkeling en de BTW-teruggaaf voor de deelnemers. Dit bedrag is gebaseerd op de deelname van 8 Gemeenten. Dit bedrag is als projectbudget opgenomen in de administratie.

Streetwise

Het project Streetwise is een gezamenlijk project van de gemeenten Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Voerendaal en van Parkstad. De gemeentelijke bijdragen worden op dit programma verantwoord. Daarnaast heeft de bestuurscommissie economie en toerisme € 20.000 toegekend voor dit project ten laste van hun werkbudget.

Het financiële overzicht flexibele schil ziet er als volgt uit:

Flexibele schil **Omschrijving (bedragen x € 1.000):**	**Begroting 2018, incl. 1e wijziging**	**2e wijziging**	**Begroting 2018, incl. 2e wijziging**	**Realisatie 2018**	**Verschil**
AG Charlemagne	50		50	50	0
Streetwise		188	188	188	0
Administratie zonnepanelen		226	226	226	0
Totale lasten	**50**	**414**	**464**	**464**	**0**
Baten					
Bijdragen gemeenten aan flexibele schil	50	414	464	464	0
Totale baten	**50**	**414**	**464**	**464**	**0**
					0
Exploitatieresultaat (=baten – lasten)	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Het financiële resultaat van het programma in 2018 is – net als in de begroting - nihil.

4 Overhead en bedrijfsvoering en Frictiebudget

4.1 Bedrijfsvoering

Uitbesteden bedrijfsvoering

De bedrijfsvoering wordt ingevuld via een mix van uitbesteden van taken op het terrein van huisvesting, facilitaire dienstverlening en ICT in combinatie met het in beperkte mate in eigen beheer uitoefenen van taken die dicht bij het primaire proces staan (secretariaat, communicatie, officemanagement, hrm, administratie en controlling).

Voor de uitvoering van taken op het gebied van financiën, planning en control en personele zaken werd tot en met 2016 volledig gebruik gemaakt van externe inhuur binnen het budget voor de bedrijfsvoering. Met ingang van 2017 is voor de financiële administratie een medewerker aangenomen voor 0,6 fte. De toename van de loonkosten voor de kernformatie (€ 35.000) is gedekt door een overeenkomstige verlaging van het budget voor bedrijfsvoering. In 2018 is het traject om ook de nog resterende inhuur voor control- en hrm-taken om te zetten in een vaste bezetting van circa 1,0 fte afgerond. De toename van de loonkosten voor de kernformatie (€ 70.000) wordt gedekt door een overeenkomstige verlaging van het budget voor de bedrijfsvoering.

Hiermee is de transitie van de bedrijfsvoering voltooid. In het najaar van 2018 is in het DB gesproken over het budget voor de bedrijfsvoeringskosten. Hieruit werd geconcludeerd dat de bedrijfsvoeringskosten voor een deel uit incidentele middelen zoals projectgelden en de frictiereserve worden gedekt. Besproken is dat structurele kosten ook structureel gedekt moeten worden.

Bedrijfsvoering 2018

In de begroting 2018 is voor bedrijfsvoering een bedrag opgenomen van € 256.000, waarvan € 80.000 gedekt wordt uit het frictiebudget (eenmalige frictiekosten arbeidsomstandigheden € 50.000 en € 30.000 tijdelijk dubbele kosten in verband met de omzetting van inhuur naar vaste personeel voor HR en control).
Omdat met ingang van 2018 de activiteiten van control en HR in eigen beheer met twee vaste krachten (samen 1,0 fte) worden uitgevoerd in plaats van met inhuur, is een bedrag van € 70.000 overgeheveld van de bedrijfsvoering naar de kernformatie. Daardoor komt het budget voor de bedrijfsvoering in 2018 uiteindelijk uit op € 266.000.

Huisvesting en bedrijfsvoering (Bedragen * € 1.000)	Begroting 2018	Omzetting inhuur in eigen personeel en frictiekosten	Aangepaste begroting 2018	Realisatie tot en met 31 december 2018
Huisvesting	57		57	54
ICT	50		50	48
Facilities	18		18	14
Administratie en planning en control	56	-45 + 20	31	36
Personeelskosten en hrm	75	-25 + 10	60	57
Eenmalige frictiekosten		50	50	75
Totaal	**256**	**10**	**266**	**284**

Realisatie resultaat

In 2018 waren de lasten € 284.000, zodat sprake is van een tekort van € 18.000. Hierbij dient als kanttekening dat in 2018 een deel van de kosten van de bedrijfsvoering is doorbelast naar projecten. In 2018 gaat het om een bedrag van € 50.000. Het gaat om projecten die (gedeeltelijk) extern worden gefinancierd en waarvoor (extra) personele capaciteit wordt ingezet. Inherent hieraan is dat gebruik wordt gemaakt van de bedrijfsvoeringfaciliteiten van Parkstad. De doorbelasting wordt berekend aan de hand van de inzet van personele capaciteit voor die projecten (€ 10.000 per fte).

De hogere kosten bij administratie en planning en control betreft hogere licentiekosten voor het financieel pakket doordat er meer gebruikers waren dan gepland, onder andere in verband met de afwikkeling BDU. Daarnaast betreft dit een meerwerk factuur van de accountant naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole 2017.
De overschrijding bij de eenmalige frictiekosten betreft vooral de inhuur van een externe medewerker om de BDU projecten af te wikkelen met de Provincie en Gemeenten in verband met langdurige ziekte van de eigen medewerker.

4.2 Loonkosten, formatie en bezetting

De loonkosten van de kernformatie moeten als een geheel worden gezien. De onderverdeling naar programma's en overhead is op last van de BBV gemaakt.

Loonkosten totaal (Bedragen € 1.000)	Begroting 2018, incl. 1e wijziging	2e wijziging wijziging	Begroting 2018, incl. 2e wijziging	Realisatie 2018	Verschil
Loonkosten programma activiteiten	820	31	852	753	-99
Loonkosten overhead	352	14	366	389	23
Loonkosten en dekking tijdelijke medewerkers projecten				92	92
Totaal	1.172	45	1.218	1.234	16

Totaal kernformatie fte	Begroting 2018, incl. 1e wijziging	2e wijziging wijziging	Begroting 2018, incl. 2e wijziging	Realisatie 2018	Verschil
Kernformatie programma activiteiten	8.9		8.9	7.6	-1.3
Kernformatie overhead/bedrijfsvoering	4.8		4.8	5.7*	0,9
Totaal kernformatie	13,7		13,7	13,3*	-0,4

*Exclusief tijdelijke urenuitbreiding van 0,4 fte.

Loonkosten

De loonkosten voor de kernformatie programma's blijven achter bij de begroting omdat een vacature voor programmamedewerker nog niet is ingevuld met een vast contract, maar gebruik wordt gemaakt van de flexibele schil.

Het huidige werkpakket van PSL is van een dermate omvang dat de workload niet enkel gedragen kan worden door de medewerkers van de kernformatie. Zodoende is een flexibele schil gecreëerd. Deze bestaat uit een aantal medewerkers met een tijdelijk aanstelling, welke (deels) bovenformatief zijn. De salariskosten van betreffende medewerkers drukken grotendeels op geldstromen die van incidentele aard zijn, namelijk projectgelden of subsidies, veelal met een looptijd van enkele jaren.

De loonkosten voor de formatie overhead zijn op € 389.000 uitgekomen.

Per saldo zijn de totale loonkosten € 16.000 hoger dan de begroting omdat er een afkoopsom is opgenomen voor een medewerker die uit dienst is getreden.

Formatie en bezetting

Per 31 december 2018 zijn 25 (21,5 fte) medewerkers in dienst. Van deze medewerkers behoort 15 respectievelijk 13,3 fte tot de kernformatie.
De overige 8,2 fte is als volgt te verklaren:

- 0,5 fte (1 medewerker) wordt ingezet ten behoeve van AG Charlemagne. De kosten worden gedekt uit de flexibele schil.
- 1,1 fte (2 medewerkers) worden ingezet ten behoeve van het Zonnepanelenproject
- 5,0 fte (5 medewerkers) zijn in tijdelijke dienst en worden ingezet op diverse projecten waarvoor additionele middelen beschikbaar zijn.
- 1,6 fte (2 medewerkers) is tijdelijk in dienst voor het project Streetwise.

Financiële samenvatting bedrijfsvoering en overhead

Bedrijfsvoering en overhead **Omschrijving (bedragen x € 1.000):**	**Begroting 2018, incl. 1e wijziging**	**Voorstel 2e wijziging**	**Begroting 2018, incl. 2e wijziging**	**Realisatie 2018**	**Verschil**
Exploitatielasten					
Kosten formatie	352	14	366	389	23
Bedrijfsvoering / PIOFAH	266	0	266	284	18
Totale lasten	**68**	**14**	**632**	**672**	**40**
Totale baten	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Exploitatieresultaat (=baten – lasten)	**-618**	**-14**	**-632**	**-672**	**-40**

4.3 Frictiekosten

Met ingang van 2017 is de bijdrage van de gemeenten in de frictiekosten voortijdig beëindigd, aangezien de transitie sneller verliep dan gepland. De frictiekosten worden met ingang van 2017 volledig gedekt uit de frictiereserve. De omvang daarvan eind 2017 was € 919.000. In 2018 werd in de begroting een bijdrage uit de frictiereserve voorzien van € 250.000. Via de eerste en tweede begrotingswijziging is dit verhoogd naar € 394.000 conform onderstaand overzicht.

Inzet frictiegelden (Bedragen * € 1.000)	Begroting 2018, incl. 2e wijziging	Realisatie 2018
Extra loonkosten van 2 medewerkers, die op basis van het Sociaal Plan het salaris betaald krijgen op grond van hun functies en bijbehorende waardering van voor de transitie.	30	30
2 fte structurele uitbreiding formatie	180	180
Lobby/subsidieverwerver	40	40
N.a.v. 1e begrotingswijziging: Incidenteel hogere kosten door overdracht werkzaamheden HR en control	30	30
N.a.v. 1e begrotingswijziging: Incidentele kosten inzake knelpunten ondersteunende systemen en arbeidsomstandigheden	50	50
N.a.v. 2e begrotingswijziging te laag ingeschatte Indexering personeelsbudget 2018	45	45
Resultaatbestemming 2017	19	19
Totaal	394	394

In het kader van de resultaatbestemming wordt voorgesteld een tekort van € 32.000 op de frictiekosten af te dekken via een extra beroep op de frictiereserve. (Dit betreft: De overschrijding bij de eenmalige frictiekosten inzake de inhuur van een externe medewerker om de BDU projecten af te wikkelen met de Provincie en Gemeenten in verband met langdurige ziekte van de eigen medewerker. Daarnaast is er een afkoopsom betaald aan een medewerker die uit dienst is getreden) De omvang van de frictiereserve laat dit toe.

In de paragraaf 6.3 Risicobeheersing wordt nader ingegaan op de omvang van de reserve in relatie tot de risico's.

5 Algemene dekkingsmiddelen

5.1 Gemeentelijke bijdragen kerntaken

De gemeentelijke bijdragen zijn zodanig berekend dat voor de uitvoering van de kerntaken en de lopende verplichtingen een sluitende begroting wordt verkregen. De verdeling van de bijdrage over de deelnemende gemeenten vindt – zoals vastgelegd in de Gemeenschappelijke Regeling Stadsregio Parkstad Limburg van maart 2014 – plaats aan de hand van de meest recent vastgestelde Algemene Uitkering. Voor de begroting 2018 is dat de Algemene Uitkering 2014. In 2018 is aan regiobijdragen van de gemeenten een bedrag ontvangen van € 2.049.000 conform de begroting 2018. De verdeling over de gemeenten was als volgt:

Gemeente	Verdeelsleutel 2018		Begroting 2018
	AU 2014 Basis	Aandeel gemeente	x € 1.000
Brunssum	19.785	11,20%	229
Heerlen	72.736	41,19%	844
Kerkrade	33.770	19,12%	392
Landgraaf	24.260	13,74%	282
Nuth	8.459	4,79%	98
Onderbanken	4.755	2,69%	55
Simpelveld	6.141	3,48%	71
Voerendaal	6.687	3,79%	78
Totaal	**176.593**	**100,00%**	**2.049**

Decentralisatie Uitkering bevolkingsdaling

Tot de algemene dekkingsmiddelen wordt ook gerekend het aandeel van de Decentralisatie Uitkering Bevolkingsdaling, dat via Parkstad loopt.

De gemeente Heerlen ontvangt deze uitkering namens de krimpregio Parkstad. Heerlen stort het regionale deel van deze middelen door naar Parkstad en de ponds/ponds gewijze beschikbare middelen door naar de gemeenten. Het regionale deel ad € 2.933.000 per jaar is tot en met 2020 opgenomen in de begroting van Parkstad.

Totaal overzicht algemene dekkingsmiddelen

De algemene dekkingsmiddelen zien er samengevat als volgt uit:

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Begroting 2018	Realisatie 2018
Totale lasten	**0**	**0**
Baten		
• Regiobijdragen gemeenten	2.049	2.049
• Aandeel regio in Decentralisatie Uitkering Bevolkingsdaling	2.933	2.933
Totale baten	**4.982**	**4.982**
Totaal	**4.982**	**4.982**

6 Mutaties reserves

Conform de gewijzigde BBV-voorschriften worden de mutaties in de reserves niet langer verantwoord op de desbetreffende programma's. Hiervoor is nu een apart onderdeel opgenomen in de begroting. In de paragraaf weerstandsvermogen/reserves en voorzieningen wordt ingegaan op de beleidsintenties van de reserves en de omvang van de reserves.

Reserve Ringwegen

Deze reserve dient ter afdekking van de kapitaallasten van de investeringsbijdrage van € 7,2 miljoen van Parkstad op basis van het bestuursconvenant Binnen- en Buitenring Parkstad Limburg van 15 november 2005. Jaarlijks wordt hierin € 0,4 miljoen gestort en de rentekosten van de daarvoor aangegane lening onttrokken. Op het moment dat de Buitenring wordt opgeleverd zullen ook de afschrijvingen van de bijdrage ten laste komen van de reserve.

Frictiereserve

In 2018 is in de begroting € 250.000 kosten opgenomen die incidenteel worden gedekt uit de frictiereserve:

- Salarisgaranties conform het Sociaal Plan. Deze kosten voor 2 medewerkers in dienst van Parkstad worden geraamd op € 30.000 per jaar. Deze kosten lopen maximaal door tot het vertrek van deze medewerkers als gevolg van het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd.
- De kosten voor de structurele uitbreiding met 2,0 fte voor promotie en acquisitie en programma ondersteuning ad € 180.000 per jaar
- De structurele verhoging van het werkbudget kernactiviteiten van € 40.000 per jaar voor lobby inzake subsidieverwerving.

In het voorstel tot 1e begrotingswijziging is het voorstel verwerkt om totaal € 80.000 (€ 30.000 voor overdracht van taken en € 50.000 voor investeringen in kwaliteit bedrijfsvoering / arbeidsomstandigheden) te onttrekken aan de frictiereserve en als eenmalig budget toe te voegen aan de bedrijfsvoering van Parkstad. In de tweede begrotingswijziging is een dekking opgenomen uit de frictiereserve voor de te laag begrote prijsindexering van € 45.000 op de loonkosten. Voor 2019 is € 290.000 geraamd als onttrekking aan de reserve frictiekosten. Met ingang van 2020 wordt de onttrekking geraamd op € 30.000 per jaar in verband met de kosten van de salarisgaranties.

Reserve werkbudget Algemeen Bestuur

Het is staand beleid om programmagelden, die in enig jaar niet worden besteed, beschikbaar te houden voor programma activiteiten in het daaropvolgende jaar. In overeenstemming hiermee heeft het algemeen bestuur op 12 oktober 2016 besloten:

1. tot het instellen van een reserve werkbudget Algemeen Bestuur (en de afzonderlijke reserves per bestuurscommissies op te heffen);
2. de in enig jaar niet bestemde middelen van de werkbudgetten van de bestuurscommissies en het dagelijks bestuur toe te voegen aan de reserve werkbudget Algemeen Bestuur.

Mutaties reserves (Bedragen * € 1.000)	Begroting 2018	Begrotings wijzigingen	2018 na begrotings wijzigingen	Realisatie 2018	Verschil
Stortingen in reserves					
➢ Reserve Ringwegen	400	0	400	400	0
➢ Bestemming resultaat 2017		0	19	19	
Totale stortingen	**400**	**400**	**419**	**419**	**0**
Onttrekkingen aan reserves					
➢ Reserve Ringwegen	149	0	149	149	0
➢ Frictiereserve	250	125	394	394	0
➢ Reserve werkbudgetten Algemeen Bestuur		113	113	113	0
➢ Programmareserve EFRO		859	859	859	0
➢ Reserve Decentrailsatie Uitkering Bevolkingsdaling		58	58	58	0
Totale onttrekkingen	**399**	**1.155**	**1.573**	**1.573**	**0**
Saldo van onttrekkingen en stortingen	**-1**	**755**	**1.154**	**1.154**	**0**

7 Geconsolideerde jaarrekening

De programma's en onderdelen bij elkaar opgeteld geeft de geconsolideerde jaarrekening 2018. De geconsolideerde begroting 2018 is het budgetniveau dat het algemeen bestuur vaststelt bij de vaststelling van de begroting 2018. Dit budget kan worden verhoogd middels begrotingswijzigingen.

Omschrijving (Bedragen € 1.000)	Begroting 2018 na 1e wijziging	Begroting 2018 na 2e wijziging	Realisatie 2018	Verschil
Lasten programma's				
➢ Programma kerntaken	6.369	6.563	6.873	310
➢ Programma flexibele schil	50	464	464	0
Totale lasten programma's	**6.419**	**7.027**	**7.337**	**310**
Baten programma's				
➢ Programma kerntaken	955	1.060	1.426	366
➢ Programma flexibele schil	50	464	464	0
Totale baten programma's	**1.005**	**1.524**	**1.890**	**366**
Exploitatieresultaat (=baten – lasten) programma's	**-5.414**	**-5.503**	**-5.447**	**56**
Lasten divers:				
➢ Algemene dekkingsmiddelen				
➢ Overhead	618	632	672	40
➢ Vennootschapsbelasting				
➢ Onvoorzien				
Totale lasten divers	**618**	**632**	**672**	**40**
Baten divers				
➢ Algemene dekkingsmiddelen	4.981	4.981	4.982	1
➢ Overhead				
➢ Vennootschapsbelasting				
➢ Onvoorzien				
Totale baten divers	**4.981**	**4.981**	**4.982**	**1**
Exploitatieresultaat (=baten – lasten) divers	**4.363**	**4.349**	**4.310**	**-39**
Exploitatieresultaat (=baten – lasten) totaal	**-1.051**	**-1.154**	**-1.137**	**17**
Stortingen in reserves				
➢ Reserve Ringwegen	400	400	400	0
➢ Bestemming resultaat 2017	0	19	19	0
Onttrekkingen aan reserves				
➢ Reserve Ringwegen	149	149	149	0
➢ Frictiereserve	330	394	394	0
➢ Reserve werkbudgetten Algemeen Bestuur	113	113	113	0
➢ Inzet programmareserve EFRO	859	859	859	0
➢ Reserve DU		58	58	0
Saldo stortingen en onttrekkingen aan reserves	**1.051**	**1.154**	**1.154**	**0**
Begrotingsresultaat	**0**	**0**	**17**	**17**

Voor het verkrijgen van een goed inzicht in de mate waarin de begroting reëel en structureel in evenwicht is in bijlage 1 een uitsplitsing gemaakt in de structurele en incidentele lasten, baten en reservemutaties. Samengevat komt dit op het volgende neer:

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	2018 Begroting	Begroting 2018 na 2e wijziging	2018 Realisatie
Begrotingsresultaat structureel	-220	-240	-232
Begrotingsresultaat incidenteel	220	240	249
Begrotingsresultaat totaal	**0**	**0**	**17**

Inleiding
De begroting 2018 is op 12 juli 2017 vastgesteld door het algemeen bestuur. In 2018 zijn door het algemeen bestuur 2 begrotingswijzigingen vastgesteld:

1. De eerste wijziging (14 maart 2018) naar aanleiding van het vaststellen van het jaarplan 2018 met daarin de verdeling van de werkbudgetten 2018 over de bestuurscommissies en het dagelijks bestuur, het toekennen van de restant EFRO gelden van € 859.000 als programmabudget van het dagelijks bestuur in het kader van de Regiodeal, de onttrekking aan de reserve werkbudgetten en de frictiereserve voor de bekostiging van activiteiten.
2. De tweede wijziging (3 oktober 2018) naar aanleiding van de bestuursrapportage 2018 met onder andere de bestemming van het financiële resultaat 2017, het opnemen van ramingen voor projecten waarvoor extern middelen beschikbaar zijn gekomen, de toewijzing van middelen voor projecten in de flexibele schil (Streetwise €188.000 en administratieve ontzorging Zonnepanelenproject € 226.000), de onttrekking aan de reserve decentralisatie uitkering bevolkingsdaling van het deel van de middelen uit voorgaande jaren dat nu is toegekend en de inzet frictiegelden.

De begroting 2018 was (ook na de begrotingswijzigingen) sluitend. Het rekeningresultaat is € 17.000 positief.

Lasten, baten en reservemutaties per programma
In bovenstaande tabel is een (geconsolideerd) overzicht opgenomen van de lasten en baten per programma, baten en lasten divers en van de reserve mutaties.
Uit de tabel blijkt dat de lasten in 2018 uitkomen op € 8,0 miljoen. Het begrote bedrag was € 7,7 miljoen. De baten zijn € 6,9 miljoen (begroot € 6,5 miljoen). Per saldo wordt € 1,2 miljoen onttrokken aan de reserves (storting € 0,4 miljoen; onttrekking € 1,6 miljoen). Het uiteindelijke resultaat in 2018 is € 17.000 positief. In de bestuursrapportage 2018 werd een resultaat geraamd van € 0.

Analyse afwijkingen tussen jaarrekening en begroting
De afwijkingen tussen de werkelijke baten en lasten en de geraamde baten en lasten volgens de gewijzigde begroting zijn als volgt in hoofdlijnen te verklaren:

1. <u>Kerntaken</u>
   De lasten van het programma kerntaken zijn € 310.000 hoger dan begroot. Dit is als volgt te verklaren:
   - De werkbudgetten van programma's zijn € 366.000 hoger uitgevallen dan begroot in verband met financiering van projecten door derden. Dit heeft geen effect op het resultaat omdat zowel de lasten als de baten worden opgehoogd voor het zelfde bedrag.
   - Het lasten van het Dagelijks Bestuur zijn € 49.000 lager uitgekomen dan begroot.
     De kosten voor communicatie zijn achtergebleven in verband met langdurige ziekte van de communicatie adviseur. De kosten van de college regiodagen waren lager doordat de twee daagse college regiodag geen doorgang heeft gehad. De kosten voor lobby waren lager doordat er nog een verplichting uit voorgaande jaren is vrijgevallen (€ 14.000). Bij de resultaatbestemming zal worden voorgesteld om het resterende budget van het DB toe te voegen aan het werkbudget van 2019. In 2019 is een twee daagse college regiodag in Rotterdam gepland gepland en zijn er naar verwachting extra kosten voor een mogelijke wijziging van de GR en de Regiodeal.
   - Tenslotte zijn de kosten voor de formatie € 7.000 lager uitgevallen dan verwacht.

   De baten zijn € 366.000 hoger uitgekomen dan verwacht als gevolg van projectfinanciering door derden.

2. Flexibele schil
   Bij het programma flexibele schil zijn de baten en lasten uitgekomen zoals ingeschat na de tweede begrotingswijziging.

3. Overhead
   De kosten voor overhead zijn € 40.000 hoger dan begroot. Dit is het saldo van hogere bedrijfsvoerings-kosten/frictiekosten van € 17.000 ten opzichte van het budget en hogere loonkosten (€ 23.000).

   De hogere bedrijfsvoeringskosten betreffen hogere kosten bij administratie en planning en control (€ 5.000) als gevolg van hogere licentiekosten voor het financieel pakket doordat er meer gebruikers zijn, onder andere in verband met de afwikkeling BDU. Daarnaast was er een meerwerkfactuur van de accountant naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole 2017.
   De eenmalige frictiekosten waren € 25.000 dan begroot, vooral door de inhuur van een externe medewerker om de BDU projecten af te wikkelen met de Provincie en Gemeenten in verband met langdurige ziekte van de eigen medewerker.
   De overige bedrijfsvoeringskosten kwamen lager uit dan begroot, onder andere als gevolg van een teruggave van teveel betaalde IPAP en een hogere doorbelasting aan projecten dan begroot.

   Per saldo zijn de totale loonkosten voor heel PSL hoger dan de begroting omdat er een afkoopsom is opgenomen voor een medewerker die uit dienst is getreden.

4. Vennootschapsbelasting
   Op basis van een inventarisatie van activiteiten is geconcludeerd dat Parkstad niet vpb-plichtig is. Dit is inmiddels bevestigd door de belastingdienst.

5. Onvoorzien
   In 2018 is geen beroep gedaan op de post onvoorziene uitgaven.

6. Algemene dekkingsmiddelen
   De algemene dekkingsmiddelen zijn op begrotingsniveau uitgekomen.

Samenvattend levert dit de volgende analyse op van het rekeningresultaat 2018.

Herkomst van resultaat 2018	Bedrag * € 1.000
Werkbudget	49
Formatie	-16
Bedrijfsvoering	-18
Diversen	2
Rekening resultaat 2018	**17**

In de inleiding is het voorstel tot resultaatbestemming opgenomen.

Projectbudgetten
In de administratie van Parkstad zijn projectbudgetten opgenomen. Projectbudgetten ontstaan op het moment dat bestuurscommissies of het dagelijks bestuur besluiten tot het instellen van een project en daaraan middelen toewijzen uit hun werkbudget dan wel doordat er van derden middelen voor activiteiten worden toegekend. Storting van middelen in projecten wordt verantwoord via de begroting.

Tabel projectbudgetten (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	31-12-2017	Vermeerderingen	Verminderingen	Eindbalans
Interreg projecten	-277	148	188	-317
Businesscases Herstructurering	-9.014	1.430	519	-8.103
Projecten Bestuurscommissie Ruimte	-375	520	519	-374
Projecten Bestuurscommissie Mobiliteit	-29	491	507	-45
Projecten Bestuurscommissie Wonen en Herstructurering	-2.679	201	1.275	-3.753
Projecten Bestuurscommissie Economie en Toerisme	-447	610	469	-306
Projecten Regiofonds	-1.623	20	0	-1.603
Projecten Dagelijks Bestuur / Projecten DU-Bevolkingsdaling	-2.556	200	2.662	-5.018
Regiodeal DB	-83	571	859	-371
Projecten BDU	-5.378	1.996	35	-3.417
Totaal	**-22.461**	**6.187**	**7.033**	**-23.307**

Uit de tabel blijkt dat de werkvoorraad is toegenomen met € 0,8 miljoen tot € 23,3 miljoen.
Voor nadere toelichting op de projecten wordt verwezen naar de jaarrekening.

8. Paragrafen

8.1 Weerstandsvermogen / Reserves en Voorzieningen

In deze paragraaf wordt ingegaan op de ontwikkelingen van de reserves en voorzieningen en zijn de voorgeschreven financiële kengetallen opgenomen.

8.1.1 Reserves

In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de reserves per ultimo 2017 en 2018 en de mutaties in 2018.
Uit de tabel blijkt dat de omvang van de reserves in 2018 is afgenomen met € 0,3 miljoen.

Tabel Reserves in 2018 (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Saldo	Geraamde mutaties 2018		Bestemming resultaat voorgaand boekjaar		Mutaties t/m 2018		Saldo
	31-12-2017	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking	31-12-2018
Algemene reserve Parkstad	115							115
Saldo van baten en lasten 2018	0					17		17
Saldo van baten en lasten 2017	43				43			0
Totaal algemene reserves	**158**	**0**	**0**	**0**	**43**	**17**	**0**	**132**
Decentralisatie Uitkering	58		58					0
Egalisatie frictiekosten GBRD	62							62
Egalisatie frictiekosten Parkstad	919		375		19			525
Programmareserve EFRO	859		859					0
Ringwegen	3.222	400	149					3.473
Städte Region Aachen / EGTS	8							8
Stortplaatsen	65							65
Werkbudget Algemeen Bestuur	64		113	62				13
Werkgelegenheidsfonds	36							36
Totaal bestemmingsreserves	**5.293**	**400**	**1.554**	**62**	**19**	**0**	**0**	**4.182**
Totaal Eigen vermogen	**5.451**	**400**	**1.554**	**62**	**62**	**17**	**0**	**4.314**

Algemene reserve

De algemene reserve heeft een omvang van € 115.000. Deze reserve fungeert als een post onvoorzien. Het dagelijks bestuur is bevoegd om de algemene reserve als dekkingsmiddel aan te wenden voor uitgaven met een incidenteel karakter. Uitgaven waarvoor geen dekking kan worden gevonden binnen geautoriseerde budgetten en die kunnen worden aangemerkt als onvoorzienbaar, onvermijdbaar en onuitstelbaar. Wanneer het dagelijks bestuur van deze bevoegdheid gebruikmaakt, legt ze daarover in de eerstvolgende bestuursrapportage c.q. het eerstvolgende jaarverslag verantwoording af. In 2018 is van deze bevoegdheid geen gebruik gemaakt.
De deelnemende gemeenten hanteren het uitgangspunt dat een eigen weerstandsvermogen voor Parkstad niet nodig is om niet-structurele financiële risico's op te kunnen vangen om taken voort te zetten. Dit risico wordt – op grond van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen - gedragen door de deelnemende gemeenten. Dat houdt automatisch in dat Parkstad alleen dient te beschikken over enige financiële armslag om tussentijdse financiële calamiteiten uit de eigen begroting af te kunnen dekken. Een algemene reserve van € 115.000 voldoet aan dit criterium. Dit uitgangspunt is in 2011 geëxpliciteerd in de notitie 'Risico's en weerstandcapaciteit Stadsregio Parkstad Limburg'.

Bestemmingsreserves

Decentralisatie uitkering bevolkingsdaling
Deze reserve dient ter egalisatie van de in enig jaar beschikbaar gestelde middelen en de daadwerkelijke toekenningen. In 2018 wordt het in voorgaande jaren niet toegekende deel (€ 58.000) toegekend en onttrokken aan de reserve.

Egalisatie frictiekosten GBRD
De reserve frictiekosten GBRD wordt aangehouden ter dekking van de mogelijke kosten die nog optreden als gevolg van de afwikkeling van de GBRD. Bijvoorbeeld in verband met de nog lopende ontslagprocedure van een (ex)-medewerker. De afwikkeling van de GBRD is voor 2019 gepland.

Egalisatie frictiekosten Parkstad
Met ingang van de begroting 2017 wordt er geen bijdrage meer gevraagd aan de gemeenten voor de frictiekosten. De nog resterende kosten dienen te worden gedekt uit de reserve frictiekosten.

In 2018 is een beroep gedaan op de reserve egalisatie frictiekosten conform de begroting (€ 394.000). De werkelijke kosten voor activiteiten waarvoor de frictiereserve zou worden ingezet waren in 2018 € 25.000 hoger. Vooral door de inhuur van een externe medewerker om de BDU projecten af te wikkelen met de Provincie en Gemeenten in verband met langdurige ziekte van de eigen medewerker. Het niet gedekte deel van deze kosten komt tot uiting in het rekeningresultaat 2018.

In 2019 en latere jaren is er nog sprake van transitie en frictiekosten. De totale kosten daarvan zijn becijferd op € 375.000. Het saldo van de frictiereserve per 31-12-2018 € 525.000 laat dit toe. Ook indien in het kader van de resultaatbestemming een bedrag van € 32.000 wordt onttrokken aan de frictiereserve. Zoals uit onderstaande tabel blijkt zou dan een bedrag resteren van € 118.000. In de risicoparagraaf wordt hier nog nader op ingegaan.

Beroep op frictiekosten na 2018 (bedragen * € 1.000)	**Beschikbaar**	**Verwachte uitgaven na 2018**	**Restant**
Beschikbaar bedrag	493		
• Reserve frictiekosten per 31-12-2018	525		
• Bijdrage in resultaat 2018 nog te bestemmen	- 32		
Verplichtingen / risico's		180	
• Extra loonkosten op basis van Sociaal Plan (2 medewerkers)		115	
• Incidentele transitie en frictiekosten		40	
Voorstel opgenomen in begroting 2018 -2021 inzake incidentele dekking gedurende 2 jaren. Definitieve besluitvorming bij vaststelling begroting 2018		220	
• 1,0 fte communicatie, promotie en de voorbereiding en ondersteuning van de regiodagen en raadsinformatiebijeenkomsten		85	
• Lobby		40	
• 1,0 fte Programma ondersteuning Economie en Toerisme.		95	
Totaal	**493**	**375**	**118**

Ringwegen
De reserve ringwegen dient ter afdekking van de kapitaallasten van de investeringsbijdrage van € 7,2 miljoen van Parkstad op basis van het bestuursconvenant Binnen- en Buitenring Parkstad Limburg van 15 november 2005. Jaarlijks wordt hierin € 0,4 miljoen gestort en de rentekosten van de daarvoor aangegane lening onttrokken. Op het moment dat de Buitenring wordt opgeleverd zullen ook de afschrijvingen van de bijdrage ten laste komen van de reserve. De laatste storting in de reserve is voorzien in 2030.

De storting in en de onttrekking aan de reserve Buitenring is conform de begroting.

Reserve werkbudget Algemeen Bestuur
Het is staand beleid om programmagelden, die in enig jaar niet worden besteed, beschikbaar te houden voor programma activiteiten in het daaropvolgende jaar. In overeenstemming hiermee heeft het algemeen bestuur op 12 oktober 2016 besloten:
1. tot het instellen van een reserve werkbudget Algemeen Bestuur (en de afzonderlijke reserves op te heffen);

2. de in enig jaar niet bestemde middelen van de werkbudgetten van de bestuurscommissies en het dagelijks bestuur toe te voegen aan de reserve werkbudget Algemeen Bestuur.

Overig
De onttrekking aan de reserve Städte Region Aachen / EGTS, stortplaatsen en werkgelegenheidsfonds is conform begroting. De afwikkeling van het werkgelegenheidsfonds staat gepland voor 2019.

8.1.2 Voorzieningen

De voorzieningen dienen ter dekking van concrete risico's, voor het egaliseren van kosten over verscheidene jaren en voor het verantwoorden van gelden van derden met een specifiek bestedingsdoel, waarvan de besteding jaar overschrijdend is. In tabel 6.3 zijn de mutaties en saldi van de voorzieningen weergegeven.

Tabel Voorzieningen in 2018 (bedragen x € 1.000).

Voorziening	Saldo	Geraamde mutaties 2018		Mutaties Jaarrekening 2018			Saldo
	31/12/2017	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Aanwending	Vrijval	31-12-2018
Voorziening instandhouding financieel systeem	11		11		5		6
Voorziening voormalig personeel GBRD	139		40		43		96
Totaal voorzieningen	**150**	**0**	**51**	**0**	**48**	**0**	**102**

De omvang van de voorzieningen is in 2018 gedaald met € 48.000.
In 2019 wordt een beroep gedaan op de voorziening instandhouding financieel systeem voor het onderhoud van het financieel systeem en uitbouw naar een systeem voor projectbeheersing.

De voorziening voormalig personeel GBRD is in 2015 gevormd voor een medewerker die niet meer in dienst is bij de GBRD en recht heeft op een uitkering tot het bereiken van de leeftijd van 62 jaar en 9 maanden. In 2018 heeft een onttrekking plaatsgevonden van € 43.000. Dat is € 3.000 hoger dan begroot omdat de eindafrekening 2017 hierin is opgenomen. De looptijd van de voorziening is tot mei 2021. Dat betekent dat nog gedurende 2 jaar en 4 maanden een beroep op de voorziening zal worden gedaan. De voorziening is daartoe toereikend.

8.1.3. Financiële Kengetallen

In de paragraaf weerstandsvermogen / reserves en voorzieningen dient een set van financiële kengetallen te worden opgenomen. Deze kengetallen zijn:
1. Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
2. Solvabiliteitsratio;
3. Grondexploitatie;
4. Structurele exploitatieruimte;
5. Belastingcapaciteit

De kengetallen grondexploitatie en belastingcapaciteit zijn voor Parkstad niet aan de orde. De drie relevante kengetallen worden hieronder weergegeven.

Kengetal	Jaarrekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Netto schuldquote	79,1%	58,9%	77,5%
Solvabiliteitsratio	42,2%	46,7%	41,7%
Structurele exploitatie	101 %	100%	99%

Netto Schuldquote
De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van Parkstad ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Ter duiding van het kengetal geeft de VNG aan dat een kengetal boven de 100 een aanleiding voor alertheid is,

een waarde boven de 130 is een signaal om in te grijpen. De netto schuld quote is hoger dan vorig jaar en de begroting 2019 doordat de EFRO middelen ad € 859.000 (Eigen Vermogen) in 2018 zijn bestemd als werkbudget. In 2017 en de begroting 2019 was dit nog niet meegenomen.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin Parkstad in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid. De mate van weerbaarheid geeft in combinatie met de andere kengetallen een indicatie over de financiële positie. Als signaalwaarde voor de solvabiliteitsratio geldt een percentage van 20%. Parkstad zit daar ruim boven.

Structurele exploitatie

Door het zuiveren van de incidentele lasten en baten en de mutaties uit/naar reserves, ontstaat het beeld in hoeverre er sprake is van een structureel sluitende begroting. De structurele lasten en baten worden in dit kengetal uitgedrukt als percentage van de totale baten (voor mutaties reserves) van het betreffende jaar. Een percentage kleiner dan of gelijk aan 100% betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken.

8.2. Risicobeheersing

Op 30 november 2011 heeft het Parkstad-bestuur ingestemd met de notitie 'Risico's en Weerstandscapaciteit Stadsregio Parkstad Limburg'. Op 19 december 2011 heeft de Parkstadraad de notitie voor kennisgeving aangenomen. De notitie had als doel inzicht te verschaffen in de risico's die de deelnemende gemeenten lopen via de gemeenschappelijke regeling Stadsregio Parkstad Limburg. Dat de deelnemende gemeenten uiteindelijk risicodrager zijn voor de continuïteit van het regiobureau ontslaat het regiobureau niet van de plicht tot een adequaat risicomanagement. Risicomanagement handelt over het rationeel beheersen van de risico's. Voorwaarde daarvoor is het op systematische wijze inzicht verkrijgen in de risico's die het regiobureau loopt: de risicoanalyse.

De Risiconotitie vormt de basis voor de risicobeheersing. Via de paragrafen risicobeheersing in de begroting, bestuursrapportage en jaarstukken wordt ingegaan op de beheersing van risico's die in het risicomanagement bijzondere aandacht behoeven.

Dit zijn thans:
1. Transitie- en frictiekosten regiobureau na 2018
2. Inzetten van personele capaciteit op tijdelijke projecten
3. Kosten bedrijfsvoering
4. Aandachtspunten uit de managementletter van de accountant naar aanleiding van de tussentijdse controle eind 2018.

Transitie en frictiekosten Regiobureau na 2018
Na 2018 zullen eruit hoofde van de transitie nog frictiekosten gemaakt worden. Te verwachten kosten zijn:
- Salarisgaranties conform het Sociaal Plan. Deze kosten voor 2 medewerkers in dienst van Parkstad worden geraamd op € 115.000.
- In 2019 zullen nog een aantal kosten gemaakt moeten worden in verband met het op orde brengen van de arbeidsomstandigheden. Het budget voor de bedrijfsvoering laat het doen van deze eenmalige investeringen niet toe.
- Er is ook nog een aantal grote projecten van voor de transitie dat eind 2018 nog niet is afgehandeld. Het gaat dan met name om de businesscases, BIHTS en oude BDU-jaren. Ook in 2019 zal dat nog personele capaciteit vergen waarin in de formatie van Parkstad niet is voorzien.

Inzetten van personele capaciteit op tijdelijke projecten
Buiten de kernformatie wordt 0,5 fte vaste bezetting gedekt uit de flexibele schil (i.c. voor AG Charlemagne). Als deze dekking zou wegvallen komen de frictiekosten ten laste van Parkstad. De jaarlijkse loonkosten bedragen € 35.000. Indien dit risico zich zou manifesteren, moeten activiteiten worden ondernomen om de dan ontstane boventalligheid ongedaan te maken.

Daarnaast is – voor een belangrijk deel in gang gezet door de bestuurscommissies - sprake van een ontwikkeling dat binnen de Parkstadorganisatie activiteiten worden uitgevoerd met (gedeeltelijk) tijdelijke externe financiering. Voorbeelden zijn Streetwise, de administratieve ontzorging zonnepanelen, uitvoeringsplan retail en Super Circular Estate. Voor de uitvoering van die activiteiten worden (veelal tijdelijk) mensen in dienst genomen. Het risico van tijdelijke contracten is dat er wettelijke regels zijn die het onmogelijk maken voor een langere periode tijdelijke contracten aan te bieden. Hierdoor is er sprake van het gevaar van discontinuïteit van deskundigheid en van expertise en kan ook gesproken worden van kostenineffici ëntie.
Eind 2018 is door het DB besloten om de contracten van 3 tijdelijke medewerkers om te zetten naar vaste contracten, omdat de wettelijke termijnen voor tijdelijke contracten afliepen. De bijdragen van de gemeenten gaan hierdoor in 2020 omhoog.

Er wordt in 2019 nog beperkt gebruikt gemaakt van tijdelijke contracten of inhuur voor projecten c.q. voor de vervanging van eigen personele capaciteit indien deze (gedeeltelijk) wordt ingezet voor extern gefinancierde projecten.
In november 2018 is verder door het DB besloten om 2,6 fte tijdelijke capaciteitsuitbreiding goed te keuren voor een maximum van 2 jaren. (De kosten ad € 234.000 per jaar worden ten laste gebracht van het

werkbudget Regio Deal.) Deze extra capaciteit dient om het takenpakket naar behoren uit te kunnen blijven voeren. Na deze 2 jaren dient de capaciteit opnieuw bezien te worden. Ook hier is er sprake van het gevaar van discontinuïteit van deskundigheid en van expertise en kostenineffici ëntie.

Bovendien bestaat het risico's dat tijdelijke financieringsstromen gedurende een periode onvoldoende zijn om personele kosten te dekken c.q. er maatregelen nodig zijn om de bezetting terug te brengen.

Kosten bedrijfsvoering
Op 27 november 2013 is het stappenplan 'toekomst regionale samenwerking' door het Parkstad-bestuur als uitgangspunt vastgesteld voor de transformatie van Parkstad. Gelijktijdig werd aan de directie van het Parkstad-bureau opdracht gegeven het stappenplan uit te voeren binnen de vastgestelde financiële kaders. Onderdeel van dit stappenplan vormde de uitbesteding van de bedrijfsvoering van Parkstad aan één van de aangesloten gemeenten. Voorwaarde daarbij was dat de materiële kosten voor de bedrijfsvoering en huisvesting gereduceerd zouden worden van € 784.000 naar € 265.000 (een besparing van € 519.000).

Medio 2014 is hiervoor een offerte-traject in gang gezet. Echter geen van de (van 3 gemeenten) ontvangen offertes bleek passend. Daarop is de bedrijfsvoering ingevuld via een mix van uitbesteden van taken op het terrein van huisvesting, facilitaire dienstverlening, administratie en ICT in combinatie met het in beperkte mate in eigen beheer uitoefenen van taken die dicht bij het primaire proces staan (officemanagement, hrm en controlling).

Het structurele budget voor de bedrijfsvoering bedroeg in 2018 – na overheveling van gelden naar de formatie in verband met het uitvoeren van taken in eigen beheer – € 190.000. De werkelijke kosten zijn circa € 40.000 hoger. Het verschil is in 2018 gedekt door een bedrag van circa € 50.000 (op basis van € 10.000 per fte) door te bereken aan extern gefinancierde projecten. Dit is een vergoeding voor zowel de variabele kosten als voor de vaste kosten in de sfeer werkplekken, administratie, personele zorg en faciliteiten.
Door de doorbelasting van kosten in 2018 aan tijdelijke projecten is het (structurele) tekort op de bedrijfsvoering gedekt en is voorkomen dat aanvullend een financieel beroep moest worden gedaan op de deelnemende gemeenten.
Hierbij bestaat het risico dat als op enig moment de dekking (gedeeltelijk) wegvalt er sprake is van een ongedekt tekort. Voor onvoorzienbare en onvermijdbare uitgaven is een algemene reserve van € 115.000 in de cijfers van PSL is opgenomen. De gemeenten dragen op grond van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen het financiële risico van niet structurele financiële risico's van de GR PSL.

Managementletter accountant
Op basis van de interim controle 2018 door de accountant (uitgevoerd in december 2018) heeft de accountant een managementletter opgesteld. Deze bevat een aantal bevindingen en aanbevelingen. In het kader van de risicoanalyse wordt hierop kort ingegaan:

- De accountant vraagt aandacht voor het naleven van nationale en Europese aanbestedingsgrenzen een met name de toetsing aan de 48-maandstermijn voor aanbestedingen op leveranciersniveau. De analyse zal worden gemaakt in 2019.
- Voor de bedrijfsvoering is het van belang dat de zogenaamde general IT-controls rondom kritieke informatiesystemen effectief zijn. Dit belang is met de invoering van de AVG toegenomen. Omwille van het voorgaande beveelt de accountant aan het beveiligingsniveau van Stadsregio Parkstad Limburg door general IT-controls te laten toetsen via een IT-audit. Dit zal in het kader van de AVG worden opgepakt.
- In het Besluit Begroting en Verantwoording (het BBV) zijn de volgende wijzigingen doorgevoerd die van invloed zijn op de jaarrekening 2018 van Stadsregio Parkstad Limburg. Het betreft het toedelen van resultaten aan taakvelden en het apart opnemen van overheadkosten. Dit zal worden opgepakt voor de jaarrekeningcontrole.

8.3 Financiering

Voor de inrichting en uitvoering van de treasuryfunctie van decentrale overheden zijn kaders gesteld in de wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO). Onder de treasuryfunctie vallen onder andere het geldstromenbeheer, het saldobeheer, liquiditeitsbeheer, financiering, uitzetting van gelden en renterisicobeheer. Parkstad heeft de navolgende instrumenten op het gebied van treasury, te weten het treasurystatuut en de financieringsparagraaf in de begroting, de bestuursrapportages en het jaarverslag. In het treasurystatuut zijn uitgangspunten en kaders opgenomen ten aanzien van het risicobeheer inzake uitgezette gelden, het renterisicobeheer, het koersrisicobeheer, het kredietrisicobeheer, het intern liquiditeitsbeheer en het valutarisicobeheer. Vanaf eind 2013 is door het rijk het Schatkistbankieren ingevoerd, dat als wetswijziging in de wet FIDO is opgenomen. Met de gevolgen van het Schatkistbankieren dient rekening te worden gehouden bij financieringsvraagstukken van de lokale overheid.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is de norm, gesteld in de Wet Fido, voor het maximum bedrag waarmee de Stadsregio de bedrijfsvoering met kortlopende middelen (looptijd < 1 jaar) mag financieren. Deze norm bedraagt 8,5 % van het totaal aan lasten vóór bestemming, dus met uitzondering van stortingen in reserves.

Berekening Kasgeldlimiet	**2018**
Omvang jaarrekening 2018	€ 8,0 miljoen
Toegestane kasgeldlimiet %	8,5 %
Toegestane kasgeldlimiet 2018	€ 680.000

De liquiditeitspositie van Parkstad is zodanig dat in 2018 geen beroep is gedaan op kasgeldfinanciering.

Renterisiconorm

De renterisiconorm beoogt het beperken van de gevolgen van een stijgende kapitaalmarktrente en de daarmee samenhangende rentelasten. Een rentelast kan stijgen bij herfinanciering of renteherziening van een lening. In 2018 heeft geen renteherziening of herfinanciering van lopende leningen plaats gevonden. verwacht. Parkstad heeft aldus in 2018 de renterisiconorm niet overschreden.

De vaste schuld van Parkstad heeft uitsluitend betrekking op de voorfinanciering van de Buitenring. De omvang van de lening was per 1-1-2018 € 3,7 miljoen. Het renterisico wordt berekend over de vaste schuld.

Berekening Renterisiconorm	**1 -1-2018**
Stand van de vaste schuld per 1-1-2018	€ 3,7 miljoen
Renterisiconorm in %	20 %
Renterisiconorm 2018	€ 740.000

Gelet op het feit dat in 2018 geen sprake was van herfinanciering of renteherziening is de renterisiconorm voor Parkstad louter van theoretisch belang.

Schatkistbankieren

Vanwege het Schatkistbankieren is het tijdelijk tegen rente uitzetten van overtollige middelen niet mogelijk. Voordelige financieringsresultaten als gevolg van tijdelijke overliquiditeit zijn daardoor nagenoeg uitgesloten. Alle liquide middelen worden dagelijks door de Schatkist afgeroomd en de renteopbrengst van een eventueel ‘spaarsaldo ’bij de schatkist is vooralsnog nagenoeg nihil. De maximaal toegestane liquiditeit op de eigen rekening van Parkstad was in 2018 als gevolg van de regels van het Schatkistbankieren € 250.000. Een dergelijk bedrag is nodig voor het reguliere betalingsverkeer en kan niet rentedragend worden uitgezet. Het prudent beleid met betrekking tot uitzettingen, zoals is opgenomen in het treasurystatuut, bestaat daardoor voortaan uit het uitvoeren van het Schatkistbankieren.

EMU-Saldo

Het EMU-saldo (rekeningsaldo) is het verschil tussen de inkomsten en de uitgaven van de overheid (de Rijksoverheid, sociale fondsen en de decentrale overheden) van een bepaald land in een bepaald jaar. Er kan een tekort of een overschot op de begroting zijn. Decentrale overheden dienen het EMU-saldo te berekenen,

zodat op macro niveau het EMU saldo voor Nederland kan worden bepaald. Het EMU saldo van de Stadsregio Parkstad Limburg voor de jaarrekening 2018 is in het volgende overzicht weergegeven .

	EMU Saldo (bedragen x € 1.000)	**2018**
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17).	-1.137
+2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie.	0
+3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie.	0
-4	Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd.	0
+5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4.	0
+6	Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op de exploitatie verantwoord.	0
-7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan).	0
+8	Baten bouwgrondexploitatie (niet op de exploitatie verantwoord).	0
-9	Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen.	-48
-10	Lasten i.v.m. transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten).	0
-11	Verkoop van effecten (verwachte boekwinst).	0
	Berekend EMU saldo	**-1.185**

BIJLAGE 1 Geconsolideerd overzicht ingedeeld naar structureel en incidenteel

Structurele baten, lasten en reserve mutaties (Bedragen € 1.000)	Begroting 2018	Begroting 2018 na 2e wijziging	Realisatie 2018
Lasten programma's			
➢ Programma kerntaken	2.434	2.570	2.870
➢ Programma flexibele schil	50	464	464
Totale lasten programma's	**2.484**	**3.034**	**3.334**
Baten programma's			
➢ Programma kerntaken	955	1.060	1.426
➢ Programma flexibele schil	50	464	464
Totale baten programma's	**1.005**	**1.524**	**1.890**
Exploitatieresultaat (=baten – lasten) programma's	**-1.479**	**-1.510**	**-1.444**
Lasten divers:			
➢ Algemene dekkingsmiddelen			0
➢ Overhead	539	527	567
➢ Vennootschapsbelasting			0
➢ Onvoorzien			0
Totale lasten divers	**539**	**527**	**567**
Baten divers			
➢ Algemene dekkingsmiddelen	2.049	2.049	2.049
➢ Overhead			0
➢ Vennootschapsbelasting			0
➢ Onvoorzien			0
Totale baten divers	**2.049**	**2.049**	**2049**
Exploitatieresultaat (=baten – lasten) divers	**1.510**	**1.521**	**1.482**
Exploitatieresultaat (=baten – lasten) totaal	**31**	**11**	**38**
Stortingen in reserves			
➢ Reserve Ringwegen	400	400	400
➢ Bestemming resultaat 2017		19	19
Onttrekkingen aan reserves	0		0
➢ Reserve Ringwegen	149	149	149
➢ Frictiereserve		19	0
➢ Reserve werkbudgetten Algemeen Bestuur		0	0
➢ Inzet programmareserve EFRO		0	0
➢ Reserve DU		0	0
Saldo stortingen en onttrekkingen aan reserves	**-251**	**-251**	**-270**
Begrotingsresultaat structureel	**-220**	**-240**	**-232**

Incidentele baten, lasten en reserve mutaties (Bedragen € 1.000)	Begroting 2018	Begroting 2018 na 2e wijziging	Realisatie 2018
Lasten programma's			
➢ Programma kerntaken	2.963	3.993	4.003
➢ Programma flexibele schil			
Totale lasten programma's	**2.963**	**3.993**	**4.003**
Baten programma's			
➢ Programma kerntaken			
➢ Programma flexibele schil			
Totale baten programma's	**0**	**0**	**0**
Exploitatieresultaat (=baten – lasten) programma's	**-2.963**	**-3.993**	**-4.003**
Lasten divers:			
➢ Algemene dekkingsmiddelen			
➢ Overhead		105	105
➢ Vennootschapsbelasting			
➢ Onvoorzien			
Totale lasten divers	**0**	**105**	**105**
Baten divers			
➢ Algemene dekkingsmiddelen	2.933	2.933	2.933
➢ Overhead			
➢ Vennootschapsbelasting			
➢ Onvoorzien			
Totale baten divers	**2.933**	**2.933**	**2.933**
Exploitatieresultaat (=baten – lasten) divers	**2.933**	**2.828**	**2.828**
Exploitatieresultaat (=baten – lasten) totaal	**-30**	**-1.165**	**-1.175**
Stortingen in reserves			
➢ Reserve Ringwegen			
➢ Bestemming resultaat 2017			
Onttrekkingen aan reserves	0		
➢ Reserve Ringwegen			
➢ Frictiereserve	250	375	394
➢ Reserve werkbudgetten Algemeen Bestuur	0	113	113
➢ Inzet programmareserve EFRO	0	859	859
➢ Reserve DU	0	58	58
Saldo stortingen en onttrekkingen aan reserves	**250**	**1.405**	**1.424**
Begrotingsresultaat incidenteel	**220**	**240**	**249**